

Mælkeafgiftsfonden - basisbudget 2026 - revideret

Beløb i 1000 kr.	Ændrings- budget 2025	Basisbudget 2026	Relativ fordeling af B i %	Ændring A => B 100*(B- A)/A
Note	B	B	C	D

INDTÆGTER:

1 Overført fra forrige år	18.739	1.495		-92,02
2 Produktionsafgifter	65.550	65.895		0,53
3 Promillemidler	17.526	16.240		-7,34
4 Særbevilling og anden indtægt	0	0		-
5 Renter	750	1.100		46,67
I. Indtægter i alt	102.565	84.730		-17,39

UDGIFTER:

Samlede tilskud fordelt på formål

Afsætningsfremme i alt	18.924	15.450	18,38	-18,36
Forskning og forsøg i alt	68.590	53.658	63,85	-21,77
Produktudvikling i alt	-	-	0,00	-
Rådgivning i alt	-	-	0,00	-
Uddannelse i alt	-	-	0,00	-
Sygdomsforebyggelse i alt	12.181	12.883	15,33	5,76
Sygdomsbekæmpelse i alt	-	-	0,00	-
Dyrevelfærd i alt	-	-	0,00	-
Kontrol i alt	-	-	0,00	-
6 Særlige foranstaltninger	-	-	0,00	-
Medfinansiering af initiativer under EU-programmer i alt	650	2.050	2,44	215,38
II. Udgifter til formål i alt	100.345	84.041	100,00	-16,25

7 Fondsadministration

8 Fondsadministration - Særpuljer				-
Revision	130	130		0,00
Advokatbistand				-
9 Effektivurdering	100	50		-50,00
Ekstern projekturdering	25	25		0,00
10 Bestyrelseshonorar/befordringsgodtgørelse	470	460		-2,13
11 Tab på debitorer				-
III. Administration i alt	725	665		-8,28

IV. Udgifter i alt	101.070	84.706		-16,19

Overførsel til næste år	1.495	24		
Overførsel til næste år i pct. af årets udgift	1,5	0,0		

Mælkeafgiftsfonden - basisbudget 2026 - revideret

Note	Beløb i 1000 kr.	Ændrings- budget 2025	Basisbudget 2026	Relativ fordeling af B i %	Ændring A => B $100*(B-A)/A$
		B	B	C	D

Supplerende oplysninger:

Samlet tilskud fordelt på tilskudsmodtagere

SEGES Innovation P/S	35.653	26.574	31,62	-25,46
Aarhus Universitet	29.651	25.409	30,23	-14,31
Mejeriforeningen	15.135	13.850	16,48	-8,49
Københavns Universitet	5.382	4.696	5,59	-12,75
Landbrug & Fødevarer	6.630	7.842	9,33	18,28
Danmarks Tekniske Universitet	3.443	2.226	2,65	-35,35
Innovationscenter for Økologisk Landbrug	1.893	1.194	1,42	-36,93
Økologisk Landsforening	650	0	0,00	-100,00
Mejeribrugets ForskningsFond	1.250	1.250	1,49	0,00
Food Organisation Denmark	658	500	0,59	-24,01
Madkulturen	0	500	0,59	-
V. I alt	100.345	84.041	100,00	-16,25

Noter til budget	
1. Overført fra forrige år	De videreførte midler udgør 1.495 t.kr.
2. Produktionsafgifter	2026: 5.730.000.000 kg á 1,15 øre pr. kg indvejet mælk
3. Promillemidler	2026. Der var oprindeligt budgetteret med 16.538 t. kr. Men Fødevareministeriet har efterfølgende oplyst, at det samlede beløb til produktionsafgiftsfondene reduceres med 3,0 mio. kr. Derfor er beløbet til Mælkeafgiftsfonden reduceret til 16.240 t. kr.
4. Særbevilling og anden indtægt	Ingen
5. Renter	Fonden forventer en positiv renteindtægt
6. Særlige foranstaltninger	Ingen
7. Fondsadministration	Opgaverne vedrørende fondens sekretariat og generelle omkostninger varetages af Mejeriforeningen. Omkostningerne udgør 500 t.kr., som er finansieret af Mejeriforeningen. Udgifter til generel fondsadministration er ikke finansieret af fondsmidler.
8. Fondsadministration - Særpuljer	Ingen
9. Effektivurdering	Der budgetteret med effektivurdering på 50 t.kr.
10. Bestyrelses honorar/befordringsgodtgørelse	Honorar udgør i alt 450 t.kr. til 12 medlemmer af fondens bestyrelse, fordelt på 90 t.kr. til formand, 60 t.kr. til næstformand og 30 t.kr. til menige medlemmer. Rejsegodtgørelse er budgetteret til 20 t.kr. til km- penge til den lave sats samt udgifter til færge, bro og tog.
11. Tab på debitorer	Ingen
12. Sygdomme	SEGES Innovation P/S har erfaring med forebyggelse og bekæmpelse af smitsomme kvægsygdomme samt varetagelse af overvågningsprogrammer. Projekt nr. 20 i fonden har bl.a. til formål at sikre den lovmæssige overvågning for kvægsygdommene IBR, BVD, Salmonella Dublin og B-streptokokker. Landbrug & Fødevarers projekt nr. 57 øger fokus på sygdomsforebyggelse under transport. Formålet er at sikre et højt veterinært stade i Danmark, ved at undgå introduktion af smitsomme kvægsygdomme fra udlandet i forbindelse med dyretransporter, der kommer til Danmark for at eksportere danske kreaturer til øvrige EU-lande og 3. lande. Projekt nr. 56, "Sammen mod Salmonella Dublin" I projektet udvikles og demonstreres et nyt koncept for bekæmpelse af Salmonella Dublin.

Supplerende oplysninger - basisbudget 2026

Beløb i 1000 kr.	Ændrings- budget 2025	Budget 2026	Specifikation af anvendt statsstøtterege
Note			
Tilskudsmodtager 1: SEGES Innovation P/S i alt	35.653	26.574	
Formål 1: Kvægforskning			
1 Kvælstofeffektiv mælkeproduktion	4.950	2.999	§18
2 Målrettet kimtalsindsats	2.295	2.855	§18
3 Lugtemission fra malkekvægstalde	1.100	1.813	§18
4 Sæt økonomi på dine produktionsnøgletal	0	1.500	§18
5 Smart-guard - Din smittebeskyttelsesvagt	0	1.022	§18
6 Mycoplasma - et usynligt problem	0	1.009	§18
7 Nyt håb for spaltegulvstalde	727	880	§18
8 Ammoniakreducerende tiltag på gulve i kvægstalde	1.895	858	§18
9 Risikostyring af sundhed i store besætninger	1.156	851	§18
10 Råfedt og fedtsyrer er ikke et "fedt"	912	822	§18
11 Bedre dyrevelfærd og produktion med ny teknologi	1.000	800	§18
12 Metaudledning fra græssende malkekøer	750	750	§18
13 Nyt emissionstal for lugt	300	552	§18
14 Reduktion af lageremission fra afgangsbiomasse	0	543	§18
15 Landmandens AI-assistent: Få svar på egne data	0	500	§18
16 Måling og reduktion af metan i praksis (METAKS)	950	475	§18
17 Foder og fødevarer sikkerhed	600	340	§18
18 Genetisk reduktion af metanudledningen hos malkekøer	242	174	§18
19 Bedre klovregistrering med kunstig intelligens	833	140	§18
Videreudvikling af metanhus til opsamling fra kvægstalde	3.000	0	§18
Færdigudvikling af Single-step modeller til gavn dyrevelfærd	1.300	0	§18
Kvægbrugets innovations- og implementeringsplatform	1.250	0	§18
Selektiv goldning med ansvarligt antibiotikaforbrug	1.222	0	§18
Sikker diagnostik i B-streptokokbesætninger	1.004	0	§18
Ny viden - Bedre smittebeskyttelse	707	0	§18
Systematisk sygdomsforebyggelse i kalveopdrættet	444	0	§18
Fremtidens kælvningsafdeling	355	0	§18
Bestemmelse af emission og spredning af lugt fra stalde	210	0	§18
Knæk antibiotikaforbruget hos kalve og ungdyr	85	0	§18
Forskning og forsøg i alt	27.287	18.883	
Formål 2: Sygdomsforebyggelse - SEGES Innovation			
20 Overvågning for smitsomme kvægsygdomme	8.366	7.691	§ 27
Sygdomsforebyggelse i alt	8.366	7.691	

Supplerende oplysninger - basisbudget 2026

Note	Beløb i 1000 kr.	Ændrings- budget 2025	Budget 2026	Specifikation af anvendt statsstøtterege
Tilskudsmodtager 2: Aarhus Universitet i alt		29.651	25.409	
Formål 1: Kvægforskning				
21	Digitalisering og valide data til forskning og udvikling i kvægbr	3.087	3.204	§18
22	Atypisk mælkefeber hos malkekøer	2.069	3.144	§18
23	Hvorledes reducerer vi metan fra malkekøerne med foderfedt	2.316	2.766	§18
24	Reduceret metanproduktion med optimeret mælkeproduktion	4.834	2.403	§18
25	Reducing Methane emissions i Danish Dairy Cattle	2.097	1.843	§18
26	Røddalger til reduktion af metan fra økologiske køer	2.398	1.343	§18
27	Vil metan-inhibitors medføre ændret indhold af vitamin B12	2.287	1.285	§18
28	VANDKALV Hvad er kalves behov for væske under opstaldni	1.460	1.260	§18
29	Nitrat i mælk i forhold til fodermidler og sæson	953	811	§18
	Forbedrede genomiske værktøjer for krydsningskøer	1.504	0	§18
	Høj kvælstofudnyttelse ved fasefodring med protein	817	0	§18
	Optimerede muligheder for nødslagtning	590	0	§18
			0	
			0	
			0	
Forskning og forsøg i alt		24.412	18.059	
Formål 2: Grundforskning				
30	Mælkefedt for bedre hjerte-kar-sundhed MiLiCA	0	1.368	§18
31	Skræddersyet varmebehandling - fra batch til kontinuerte pro	0	1.207	§18
32	Mælkeproteiners betydning for knoglesundhed(PROBONE)	592	1.185	§18
33	Mestring af mikrodynamik i multiphase mejerimatricer	546	1.060	§18
34	Sensorer til monitorering af vand og fedt i mejeriproduktion	603	1.041	§18
35	Søgen efter kasein struktur	705	927	§18
36	Mere end laktat i fermenterede mejeriprodukter FERMENT	0	562	§18
	Mælkeproteiner som mineraltransportører og inflamation	1.455	0	§18
	Ekstrudering af mejeriproteiner til nye anisotrope fødevarer	654	0	§18
	Membran overflade egenskabers effekt på MCI	460	0	§18
	Fokus på mælk til gravide og ammende vegetarer	224	0	§18
Forskning og forsøg i alt		5.239	7.350	

Supplerende oplysninger - basisbudget 2026

Note	Beløb i 1000 kr.	Ændrings- budget 2025	Budget 2026	Specifikation af anvendt statsstøtterege
Tilskudsmodtager 3: Mejeriforeningen i alt		15.135	13.850	
Formål 1: Afsætningsfremme				
37	Skolemælk - kommunikation til skoler og forældre	2.600	2.500	§20
38	Forbrugerkommunikation	2.050	1.750	§20
39	Skolemælk - børn og undervisningsaktiviteter	2.200	1.700	§20
40	Økodag 2026	0	1.700	§20
41	Mælk og mejeriprodukters betydning ... (Førskoleindsats)	1.500	1.500	§20
42	Ost & Ko - 2026	2.000	1.250	§20
43	Dialog med nationale og internationale fagmiljøer	1.200	1.000	§20
44	Ostens Dag 2026	0	400	§20
	Mælk er for fremtiden (Sund og bæredygtig kost)	1.600	0	§20
	Økodag 2025	900	0	§20
	Ostens Dag 2025	435	0	§20
Afsætningsfremme i alt		14.485	11.800	
Formål 2: Medfinansiering under EU-programmer				
45	Mejeri i en sund og bæredygtigt kost (EU Milk 2026-2027)	0	1.400	EU-forordning 1831/2015
46	Mejeri en del af et bæredygtigt fødevarer system	650	650	EU-forordning 1831/2015
Medfinansiering af initiativer under EU-programmer i alt		650	2.050	
Tilskudsmodtager 4: Københavns Universitet i alt		5.382	4.696	
Formål 1: Grundforskning				
47	MFGMpre: Bovin mælkefedt membraner til præmature nyfødt	900	1.033	§18
48	Indflydelse af mælakens mineraler på koagelets egenskaber	456	670	§18
49	Yoghurt til maven og hjernen	547	604	§18
50	Løft af mejerisidestrømværdien gennem hybrider BoostDairy	0	595	§18
	Minimering af miljøpåvirkningen ved in-situ rengøring	597	0	§18
	Kvalitetsmodellering via genomiske analyser	254	0	§18
	Specielle sundhedsforbedrende fedtsyrer i mælk	190	0	§18
Forskning og forsøg i alt		2.944	2.902	
Formål 2: Kvægforskning				
51	Ny biologisk bekæmpelsesstrategi målrettet S. Dublin	695	1.104	§18
52	Epi-Flu: Beredskabsvæktøjer til fugleinfluenza i kvæg	682	690	§18
	Avl for digital dermatitis resistente malkekøer	858	0	§18
	Hvad gør E coli-yverbetændelser så tabsvoldende?	101	0	§18
	Sundhed hos ammekøer og immunisering af kalve	102	0	§18
Forskning og forsøg i alt		2.438	1.794	

Supplerende oplysninger - basisbudget 2026

Note	Beløb i 1000 kr.	Ændrings- budget 2025	Budget 2026	Specifikation af anvendt statsstøtteregele
Tilskudsmodtager 5: Landbrug & Fødevarer i alt		6.630	7.842	
Formål 2: Afsætningsfremme				
53	Åbent landbrug - hvor kommer mælken fra	1.515	1.700	§20
54	Dyrevelfærdsmærkekampagne - mejeri i fokus	700	550	§20
55	Udvikling af afsætning til salgskanaler (øko/konventionel)	600	400	§20
Afsætningsfremme i alt		2.815	2.650	
Formål 1: Sygdomsforebyggelse - Landbrug & Fødevarer				
56	Sammen mod Salmonella Dublin	2.900	3.837	§27
57	Danish Transportstandard - Kvæg - Smittebesk. v. eksport	915	1.355	§27
Sygdomsforebyggelse i alt		3.815	5.192	
Tilskudsmodtager 6: Danmarks Tekniske Universitet i alt		3.443	2.226	
Formål 1: Grundforskning				
58	Same-day pathogen mitigation DirectPred	0	1.224	
59	Metodik til at spore og løse mikrobielle problemer på mejerier	681	550	§ 18
60	Biotilgængelighed fra mejeri og planteprodukter	1.300	452	§ 18
	Mejeriprodukters rolle i en sund og bæredygtig kost	594	0	§ 18
	Sikre mejeriprodukter gennem mikrobielle synergier	552	0	§ 18
Forskning og forsøg i alt		3.127	2.226	
Formål 2: Afsætningsfremme				
	Analyse af indtag og næringsstofbidrag fra mejeriprodukter	316	0	§20
Afsætningsfremme i alt		316	0	
Tilskudsmodtager 7: Innovationscenter for Økologisk Landbrug		1.893	1.194	
Formål 1: Kvægforskning				
61	Styring af afgræsning ud fra kendt biomasse	800	801	§18
62	Effekten af afgræsning på metanudledning i malkekvægprodukt	162	212	§18
63	GrassRotate - Designing multispecies grassland	181	181	§18
	Goldkofodring i græsbaseerede systemer	750	0	§18
Forskning og forsøg i alt		1.893	1.194	

Supplerende oplysninger - basisbudget 2026

Note	Beløb i 1000 kr.	Ændrings- budget 2025	Budget 2026	Specifikation af anvendt statsstøtterege
Tilskudsmodtager 8: Økologisk Landsforening i alt		650	0	
	<i>Formål 1: Afsætningsfremme</i>			
	Økodag 2025 Classic	650	0	§20
Afsætningsfremme i alt		650	0	
Tilskudsmodtager 9: Mejeribrugets ForskningsFond i alt		1.250	1.250	
	<i>Formål 1: Grundforskning</i>			
64	Projektledeelse og koordinering samt information	1.250	1.250	§18
Forskning og forsøg i alt		1.250	1.250	
Tilskudsmodtager 10: Food Organisation Denmark i alt		658	500	
	<i>Formål 1: Afsætningsfremme</i>			
65	Kål & Ko	658	500	§20
Afsætningsfremme i alt		658	500	
Tilskudsmodtager 11: Madkulturen i alt		0	500	
	<i>Formål 1 Afsætningsfremme</i>			
66	Skolemadskultur i Danmark	0	500	§20
Afsætningsfremme i alt		0	500	

	Ændringsbudget	Basisbudget
Afsætningsfremme i alt	18.924	15.450
Forskning og forsøg i alt	68.590	53.658
Produktudvikling i alt	-	-
Rådgivning i alt	-	-
Uddannelse i alt	-	-
Sygdomsforebyggelse i alt	12.181	12.883
Sygdomsbekæmpelse i alt	-	-
Dyrevelfærd i alt	-	-
Kontrol i alt	-	-
Særlige foranstaltninger i alt	-	-
Medfinansiering af initiativer under EU-programmer i i alt	650	2.050
	100.345	84.041

Noter til supplerende oplysninger – basisbudget 2026

1. SEGES Innovation: Kvælstofeffektiv mælkeproduktion

Projektets overordnede formål er at bidrage til en yderligere reduktion af råproteinkoncentrationen i foder til malkekvæg, hvilket bidrager til kvægbrugets reduktion af afhængigheden af indkøbt proteinfoder, ammoniakemission og fosforbalance.

Projektet gennemføres i praksisbesætninger som et overkrydsningsforsøg med periodelængde på et år. Forsøgsbehandlingerne er råproteinkoncentration i foderet på henholdsvis 17 og 15,5 %. I projektet arbejdes med en kombination af præcisionsfodring, biomarkører i urin og avl for proteineffektive køer. Det forventes at der inddrages ca. 2.000 køer i projektet i hver forsøgsperiode. Køernes produktion, sundhed, reproduktion og foderudnyttelse beskrives ved kombination af observationer indsamlet af projektet i samspil med data fra bedrifterne. Der udtages urinprøver af køerne på to laktationsstadier. Københavns Universitet analyserer disse prøver for en bred vifte af lavmolekylære metabolitter ved NMR (Nuclear Magnetic Resonance / kernemagnetisk resonans). Urinens sammensætning forventes at kunne anvendes til at rangere køerne efter deres evne til at opretholde mælkeproduktionen ved lav råproteinkoncentration i foderet. Data fra produktionen såvel som markører i urin inddrages i genetisk analyse og søges udnyttet til avl for proteineffektive køer. Effekterne vil være en potentiel reduktion i ammoniakemissionen på 20 % samt reduceret indkøb af protein, fosforbalance og klimaaftryk.

2. SEGES Innovation: Målrettet kimtalsindsats

Projektets formål er at målrette håndteringen af kimtalsproblemer og forebygge nye kimtalsproblemer på besætningsniveau. Desuden at målrette håndteringen af mælk på mejerierne, så både spild af mælk, unødvendig efterbehandling af mælk og unødvendig reduktion af mælkeprisen undgås. Projektets aktiviteter sikrer at skabe viden om, hvilke bakterier der udløser kimtallet, og hvor bakterierne stammer fra. Aktiviteterne fordeler sig på fem arbejdsopgaver og omfatter overordnet:

1. Forundersøgelse af op til 16 kandidatbesætninger.
2. Analyser af levende bakterier fra yverhud, individuelle mælkeprøver og tankmælk, fra 3 – 5 besætninger.
3. Analyse af DNA fra de samme prøver som punkt 2, men med fokus på mikroorganismer som ikke kan dyrkes frem, og på om der er særlige spredningsmønstre hos de bakterier, der viser sig mest problematiske ifht at udløse kimtal.
4. Analyser af DMS-data ifht sammenhæng mellem fx celletal og kimtal på ko- og besætningsniveau.
5. Samlet formidling og implementering af resultaterne i bl.a. anbefalinger. Projektets effekter er konkrete anbefalinger til at identificere, håndtere og forebygge kimtalsproblemer specifikt, samt generelle muligheder for at optimere økonomi, ressourceanvendelse og brancheomdømme på både producent og mejeriniveau.

3. SEGES Innovation: Lugtemission fra malkekvægstalde

Formålet med projektet er at fastsætte forskellen på lugtemissionen imellem malkekvægstalde med fast drænet gulv med hyppig skrabning og malkekvægstalde med spalter og ringkanal. Resultatet fra afprøvningen skal anvendes i en ansøgning til Miljøstyrelsens teknologiliste eller som nyt normal i Miljøgodkendelsesbekendtgørelsen. Således vil de kvægproducenter, der ønsker at udvide eller etablere en malkekvæg-stald, kunne anvende et forventeligt lavere lugtemissionstal, hvis de bygger stalde med fast drænet gulv med hyppig skrabning. Der udføres målinger på otte kvægstalde á seks målekampagner pr. stald. Målinger skal fortrinsvis udføres i sommerhalvåret ved temperaturer over 16 oC. Indledende vil testplanen blive udarbejdet, således antal måledage, metode mv. er klart defineret inden opstart. Der vil forventeligt være behov for både olfaktometri (lugtpanel) og PTR-MS (kemiske) målinger på sammenfaldende dage. Projektet vil dermed levere parallelle

målinger på olfaktometri og PTR-MS, og data kan derfor samtidig bidrage i et ansøgt MAF/ SAF-projekt "Nyt emissionstal for lugt", hvor det er formålet at modellere et "lugttal" ud fra kemiske målinger. Det forventes, at lugtemissionen fra malkekvægstalde med fast drænet gulv med hyppig skrabning er 30 % lavere end lugtemissionen fra stalde med spalter og ringkanal. Derved vil lugtgenegrænsen til naboer kunne sænkes med 20-25 pct., dvs. i stedet for et afstandskrav på fx 900 m til byzone fra en given produktion vil der kun være et afstandskrav på 700 m, hvis der bygges en stald med fast drænet gulv og hyppig skrabning.

4. SEGES Innovation: Sæt økonomi på dine produktionsnøgletal

Formålet med projektet er at øge indtjening samt forbedre sundhed og velfærd på kvægbedrifterne. Ved at kombinere bedriftens egne økonomiske resultater med faglige nøgletal får producenterne et skarpt overblik over, hvor indsatsen betaler sig bedst. Det gør det nemmere for driftsansvarlige at prioritere og målrette ressourcerne der, hvor de skaber størst effekt. Projektet omfatter følgende aktiviteter i 2026 Effekterne af projektet forventes at være en klar prioritering af indsatsen omkring forbedring af produktionsnøgletallene i de enkelte bedrifter pga. økonomisk synlighed både hos producent og dennes medarbejdere. Det giver produktivetsforbedring som kan ses direkte på dækningsbidraget. Sekundært vil projektet levere forbedringer på dyrevelfærd, sundhed og den generelle ressourceudnyttelse

5. SEGES Innovation: Smart-guard – Din smittebeskyttelsesvagt

Formålet er at reducere risikoen for smitsomme kvægsygdomme, mindske spredning af endemiske sygdomme mellem besætninger og effektivt opspore smitte. Målet er at udvikle en intelligent digital platform, der oplyser og adfældsregulerer besøgende på kvægbrug, støtter landmandens smittebeskyttelse og dokumentation gennem individuelle motivationsfaktorer.

6. SEGES Innovation: Mycoplasma – et usynligt problem

Projektets formål er at udvikle anbefalinger om, hvordan man kan forbedre sygdomsovervågningen, smittebeskyttelsen og behandlingen af syge dyr, der er smittede med Mycoplasma. Projektet fokuserer derfor på hvordan man identificerer og håndterer Mycoplasma – både på tværs af kalve og malkekøer, og både på nationalt niveau, besætningsniveau og dyreniveau, så der kan opnås en helhedsløsning i sektoren.

7. SEGES Innovation: Nyt håb for spaltegulve

Formålet med projektet er at teste teknologier til behandling af gylle i sengebåsestalde med spaltegulv og rundskyl. Målet er at reducere miljø-, og klimagas-emissionerne fra gyllen oplagret i stalden, så eksisterende sengebåsestalde med spaltegulv kan fortsætte produktionen og samtidig efterkomme stigende miljø- og klimakrav, hvor der ligeledes tages hensyn til dyr og menneskers sundhed samt staldenes levetid. Projektets resultat kan endvidere medvirke til, at det bliver muligt at opføre nye stalde med spaltegulv og rundskyl. I projektet udføres en screening af forskellige additivs anvendelighed til reduktion af miljø- og klimaemissioner i danske kvægstalde. De mest lovende additiver udvælges og testes i laboratorie (AP1). Det mest effektive additiv testes efterfølgende i en fuldskala kvægstald med spaltegulv og rundskyl (AP2). Projektet vil ligeledes undersøge andre gyllehåndteringsmetoder i rundskylskanaler, som vil have reducerende effekt på miljø- og klimaemissioner (AP3) og endelig vil der blive undersøgt alternative løsningsmuligheder for spaltegulvstalde, hvor der vil ske en evaluering af praktisk gennemførlighed og omkostninger ved at erstatte spaltegulv med fast drænet gulv, samt vurdering af dyrevelfærd (AP4). Projektet forventes at give kvægproducenter med sengebåsestalde med spaltegulv mulighed for at fortsætte i eksisterende stalde med reduceret miljø- og klimabelastning samt øget sundhed for dyr, personale og staldbygning. Det forventes ligeledes at give mulighed for at etablere nye spaltegulvsstalde med lave emissioner.

8. SEGES Innovation: Ammoniakreducerende tiltag på gulve i kvægstalde

Projektets formål er at teste og dokumentere teknologi, som kan give kvægproducenter flere muligheder for at opnå miljøgodkendelse ved udvidelse og etablering, samt give mulighed for at opnå reduktionsgrader, som er højere end de i dag godkendte 33%, der kan opnås ved gylleforsuring. Effekter: Projektet forventes at give kvægproducenter, som begrænses af miljøgodkendelser, mulighed for at implementere teknologi som kan give høje reduktionsgrader på ammoniak (>60-70%)

ved kombination med gyllebehandling og dokumentation for et klimavirkemiddel, i form af staldsystemer med faste gulve, som forventes at reducere metanemissionen fra stalden markant, men som også kan forventes at have en reduceret ammoniak- og lugtemission.

9. SEGES Innovation: Risikostyring af sundhed i store besætninger

Projektets formål er at nedsætte risikoen for introduktion af smitsomme sygdomme, samt hurtigere inddæmning og sanering ved eksisterende smitte på store kvægbesætninger. Det skal ske ved, at 1) forbedre logistik og smittebeskyttelse i større besætninger. Der indsamles viden om logistik og smittebeskyttelse. Det omsættes til konkrete anbefalinger/tjeklister, der afprøves i teams sammen med dyrlæge/rådgiver og landmand i den indledende byggefase. 2) Udvikle sundhedsovervågningsprogrammer målrettet den enkelte besætning. På den måde kan besætningen få en Early warning i tilfælde af smitsom sygdom. Det sikrer hurtig indgriben med færre tab. Med inspiration fra blandt andet grisesektoren (Svin, Objektiv Sundhedsovervågning) udvikles en model for kvægbesætninger, der afprøves i enkelte besætninger. 3) Sikre mere sikkert indkøb af dyr til besætningen i forbindelse med udvidelse. Der udarbejdes en guide til indkøb af dyr, hvor sundhedsovervågning i leverandørbesætningen inddrages til at nedbringe risikoen for introduktion af smitte. Effekterne vil være en lavere risiko for introduktion af smitte samt bedre mulighed for at inddæmme eksisterende smitsomme sygdomme. Da en del stalde står for at skulle ombygges eller der skal bygges nyt frem mod 2034, vil det være en gylden mulighed nu, for at opprioritere logistik og smittebeskyttelse i de danske kvægbesætninger. Sundhedsovervågning på besætningsniveau giver mulighed for hurtig indgriben og derved begrænse tab. Overvågningen kan også anvendes til at gøre det mere sikkert at købe dyr ind.

10. SEGES Innovation: Råfedt og fedtsyrer er ikke et "fedt"

Projektets formål er at skabe et nyt forbedret analytisk fundament for optimering af fedt i foderrationer til kvæg.

Der indsamles informationer om og laves en udredning af metoder til bestemmelse af råfedt i grovfoder og fuldfoder, der anvendes ved nordeuropæiske laboratorier. Ekstrakter fra de mest relevante metoder anvendes til belysning af de ikke-fedtsyre komponenter, der bidrager til tørstof i råfedt. Der gennemføres ringtest med grovfoder og fuldfoder for at sammenligne råfedt og fedtsyrebestemmelser mellem laboratorier. Baseret på den samlede indsats i projektet opstilles nyreviderede anbefalinger for analytisk tilgang til råfedt og fedtsyreindhold i grovfoder og fuldfoder. For at gøre resultaterne operationelle opbygges NIR kalibreringer for råfedt og fedtsyrer i græsensilage, majsensilage og fuldfoder på basis af den eller de mest egnede metoder. I alt planlægges at inddrage 100 prøver af hver prøvetype i kalibreringerne.

Effekten vil være en mere præcis optimering af foderrationernes fedtindhold i forhold til både mælkeproduktion, metan-udledning og økonomi.

11. SEGES Innovation: Bedre dyrevelfærd og produktion med ny teknologi

Formålet er at forbedre dyrevelfærd, produktion og holdbarhed hos malkekøer gennem udvikling af nye velfærdsindikatorer. Disse baseres på data fra malke- og visionsudstyr, som giver mulighed for en objektiv, løbende vurdering af dyrevelfærd, samtidig med at dyrevelfærdsindikatorerne også bidrager til et højt pasningsniveau. Projektet bygger videre på den forskning, som allerede har vist gode resultater ved at udvikle velfærdsmålinger ud fra kombinationer af data fra malke- og sensorudstyr og øvrige kvægdata. På dette grundlag udvikles og afprøves modeller på de mælke- og sensorudstyr, og fra en række nye installationer af kameraer i stalde, hvor disse data omsættes til velfærdsmaal ved brug af kunstig intelligens (AI). Velfærdsindikatorerne afprøves på en række malkekvægbrug og der laves test og validering af performance og brugeroplevelsen. Effekten af projektet er bedre dyrevelfærd hos køer, da der tidligt varsles på dårlige forhold/sygdom, så der kan foretages ændringer. Samtidig får afsætningsledet mulighed for adgang til friske, objektive velfærdsvurderinger som oplysning til forbrugerne. Det vil forbedre landbruget økonomisk og reducere klimabelastning, når dyrene lever længere og producerer bedre. Mange stalde lever ikke op til de arealkrav, som kræves fra 2034 og står til nedrivning derefter. Kan en høj dyrevelfærd objektivt dokumenteres, kan det være, at der kan dispenseres til gavn for klima og økonomi.

12. SEGES Innovation: Metanudledning fra græssende malkekøer (MetGraz)

Formålet er at kvantificere metanudledningen fra græssende malkekøer på både ko- og besætningsniveau for at fastlægge den korrekte metanudledning som muligt grundlag for klimaberegninger, nationale opgørelser og evt. CO₂-afgift. Projektet er medfinansieret af ICROFS, Organic RDD9 og er et samarbejde mellem Aarhus Universitet (projektleder), Innovationscenter for Økologisk Landbrug, Center for Frilandsdyr, Arla Foods, Danish Crown og SEGES Innovation. SEGES er ansvarlig for gennemførelse af AP3, der omfatter forsøg på 4-6 økologiske malkekvægbedrifter med store mængder græs fra afgræsning og forskellige afgræsningsstrategier. Der er i 2024 igangsat forsøg i 2 besætninger, og i 2025 og 2026 vil der blive gennemført forsøg i yderligere 2-4 besætninger for at udbygge datagrundlaget, så effekten af afgræsning på metanudledningen under praksisforhold kan kvantificeres. Forsøgene inkluderer metanmålinger på ko- og besætningsniveau både før, under og efter afgræsningssæsonen for at belyse eventuelle forskelle over sæsonen. Der bliver desuden indsamlet prøver af græs fra afgræsningsmarkerne og prøver af foder udfodret på stald. Desuden bliver der opsamlet data i forhold til mælkeproduktion og udfodret mængde staldfoder, så græsoptagelsen kan beregnes. Effekten vil være en reduceret metanemission ved afgræsning og dermed reduceret CO₂-afgift ved brug af afgræsning som klimavirkemiddel. Dette vil samtidig give øget andel af afgræsning på både økologiske og konventionelle malkekvægbedrifter.

13. SEGES Innovation: Nyt emissionstal for lugt

Formålet er at udarbejde en model til at beregne et lugttal baseret på kemiske målinger, som kan anvendes ved fremtidig fastsættelse af standardlugttal fra nye staldsystemer. Desuden er formålet at fastsætte en geneafstand til naboer, baseret på de kemiske lugtstoffer, der har betydning for lugt. Projektet planlægges gennemført i to arbejds pakker: I AP1 gennemgås den litteratur, der ligger til grund for de nuværende lugttal samt hvilke undersøgelser, der tidligere er foretaget i forbindelse med at omsætte kemiske målinger til ét lugttal. Der indsamles ligeledes data fra tidligere og nuværende afprøvninger, gennemført på grise og kvæg. Dataene opsamles i en database, som skal anvendes i det videre arbejde med modellering i AP2. I AP2 udarbejdes en model til at beregne et lugttal baseret på kemiske målinger. I arbejdet anvendes de indsamlede data fra AP1 samt resultater fra målinger fra hhv. SAF-projektet "Emissionstal for nye systemer med dyrevelfærd" og MAF-projektet "Bestemmelse af emission og spredning af lugt fra kvægstalde". Data fra øvrige igangværende projekter med olfaktometriske eller kemiske målinger blive anvendt. Det undersøges, om Artificial Intelligence kan anvendes til at danne et lugt-tal ud fra kemiske stoffer. Hypotesen er, at det er muligt at udvikle en model til at beregne ét lugttal baseret på kemiske målinger. Derved vil der være udviklet en ny metode til måling af lugt, der er mere nøjagtig og konsistent, og som kan anvendes ved fremtidig fastsættelse af standardlugttal fra nye produktionssystemer samt fremtidig regulering af lugtgenegrænser. Med et nyt lugttal vil reguleringen fremadrettet ske baseret på de faktiske staldforhold og dermed sikre, at ansøgninger om etablering og udvidelser behandles videnskabeligt korrekt. Det er forventningen, at der årligt vil blive opført ca. 5.000 farestier til løsgående søer og ca. 15.000 pladser til malkekøer. Disse stalde vil på sigt kunne blive reguleret efter et korrekt målt lugttal frem for et lugttal fra det staldsystem, de nye stalde minder mest om.

14. SEGES Innovation: Reduktion af lageremission fra afgasset biomasse

Projektet har til formål at katalysere og motivere landmænd til at sanere for B-streptokokker ved at Formålet med projektet er at finde de mest økonomiske og effektive virkemidler i værdikæden fra biogasanlæg til landmand, som kan bruges til at reducere metanudledningen fra afgasset biomasse i landmandens gyllelager, samt klarlægge forskellene på emissionerne fra den afgassede biomasse, der kommer fra forskellige biogasanlæg. Det er samtidig formålet at udvikle en model, der kan prædiktere metanemission fra større lager tanke på baggrund af kontrollerede forsøg i mindre testtanke. Seks biogasanlæg udvælges og karakteriseres ud fra deres procesparametre. Fra hvert anlæg analyseres en delmængde af den afgassede biomasse, som lagres i seks små testtanke over 9-10 måneder på Forsøgsstation Grønhøj. I lagringsperioden måles emissionen af metan og lattergas fra testtankene. Der udføres en udrådningstest af en prøve fra hver af de seks biomasser. I år 2 gentages proceduren med biomasse fra 5 nye anlæg plus én reference fra år 1.

15. SEGES Innovation: Landmandens AI-assistent: Få svar fra dine egne data

Formålet med projektet er at udvikle og implementere en AI-baseret søgefunktion til landmandens kvægdata, som gør det muligt for landmænd og rådgivere at stille spørgsmål i almindeligt sprog og få skræddersyede analyser baseret på egne data. Projektet adresserer behovet for en brugervenlig

løsning til at udnytte de mange tilgængelige data hos både konventionelle og økologiske mælkeproducenter, og skal styrke beslutningsstøtte, digitalisering og konkurrenceevne. Projektet vil udvikle en AI-model, der kan forstå og besvare spørgsmål baseret på landmandens egne data som primært findes i landmandens managementprogram DMS. Data forventes primært hentet fra et data warehouse, hvor de allerede ligger struktureret, rensset og klar til analyseformål. Det gør det muligt at udvikle brugbare funktioner tidligt i forløbet. Projektet forventes at styrke digitalisering og datareven beslutningstagning i kvægbruget. AI-løsningen sparer tid, gør analyser mere tilgængelige og bidrager dermed til beslutninger, som kan højne produktivitet og bedre dyrevelfærd. Den vil kunne anvendes i den daglig drift og beslutninger – uanset om bedriften er konventionel eller økologisk.

16. SEGES Innovation: Måling og reduktion af metan i praksis

Projektets formål er at styrke dansk mælkeproduktions position i forhold til metan-udfordringen ved at være "first mover" på nye foderadditiver, fodermidler og fodringsstrategier gennem hurtig og smidig implementering i praksis.

Projektets aktiviteter omfatter identificering og installering af robust og validt måleudstyr til måling af metan i praksis på danske malkekvægbedrifter. De udvalgte bedrifter vil så vidt muligt dække både racerne Holstein og Jersey samt konventionel og økologisk mælkeproduktion. Der gennemføres praksisforsøg med metan-reducerende foderadditiver, fodermidler og fodringsstrategier, hvor der måles metan på et stort antal individuelle køer med henblik på at opnå størst mulig reduktion i metan. Tildelingsmåden og kombinationer af foderadditiver/fodermidler vil blive belyst under praktiske forhold, da de oftest skal tildeles i små mængder. Endelig vil der blive udarbejdet vejledninger, videoer og afholdt åbent hus-arrangementer for at klæde danske mælkeproducenter bedst muligt på til at opnå reduktioner i metanudledningen fra køerne.

Projektets effekter vil på kort sigt gøre danske mælkeproducenter klar til at implementere metan-reducerende foderadditiver i foderrationen og på længere sigt bidrage til udvikling af nye metan-reducerende foderadditiver og fodringsstrategier som til sammen kan bidrage med en reduktion på op mod 1,2 mio. tons CO₂.

17. SEGES Innovation: Foder og fødevarer sikkerhed

Projektets formål er at medvirke til at sikre, at dansk kvæg fodres med sunde og sikre fodermidler, der skaber basis for sunde og sikre mælke- og kødprodukter samt høj produktivitet og dyresundhed. Der gennemføres en bred screening af foderblandinger, råvaremix og mineralblandinger, der kontrolleres for indhold af næringsstoffer i forhold til deklARATIONEN. De frivillige aftaler om kvægfoder overvåges, og der foretages udredning af aflatoxinindholdet i foder i besætninger, hvis der findes aflatoxin i tankmælk over den fastsatte grænseværdi. I forbindelse med bratte ydelsesfald eller akutte sundhedsproblemer i malkekvægbesætninger, hvor der er mistanke til kvaliteten af foderleverancer, foretages en udredning af foderets kvalitet og mulig sammenhæng til produktionen. Den mikrobiologiske kvalitet af fuldfoder til malkekøer screenes ved systematisk indsamling af prøver af fuldfoder, der analyseres for aerob stabilitet og mikrobiologisk kvalitet. Effekten af forskellige konserveringsmidler på den mikrobiologiske kvalitet af fuldfoder testes.

18. SEGES Innovation: Genetisk reduktion af metanudledningen hos malkekøer

Projektets formål er at producere mælk med nedsat klimapåvirkning ved at udnytte det genetiske potentiale for lavere metanudledning. Vi forventer, at det er muligt at beregne sikre avlsværdital for metanudledning ved at registrere metanudskillelse på over 10.000 køer. Formålet opnås gennem måling af metanudskillelsen på et stort antal malkekøer. På basis af disse målinger udvikles en genomisk avlsværdiurdering, som er udgangspunktet for en avlsmæssig indsats for lavere klimapåvirkning. Fremtidens ko skal udlede mindre metan og stadig være velfungerende og robust. Derfor undersøges de avlsmæssige sammenhænge mellem metanudskillelse og egenskaber som sundhed, effektivitet og holdbarhed. Gennem involvering af vigtige aktører (Aarhus Universitet, ARLA, VikingGenetics og RYK) sikres ejerskab og implementering af projektets resultater. Hurtig implementering sikres også ved målrettet information til landmænd, rådgivere og avlsorganisationer. Det er vigtigt for at kunne fortælle forbrugerne "den gode historie" ved at drikke dansk mælk. Vi vil sænke metanudledningen fra mælkeproduktion i Danmark med omkring 172.000 tons CO₂ ækvivalenter i 2030 svarende til 5 % af det nuværende niveau. Projektet har opnået finansiering fra GDP.

19. SEGES Innovation: Bedre klovregistrering med kunstig intelligens

Formålet er at forbedre klovsundheden via mere valide og automatiske klovregistreringer ved brug af kamera og kunstig intelligens. Aktiviteter: Sikker identifikation af klovlidelser ved brug af kunstig intelligens kræver en integreret række af delelementer. Delelementerne er opdelt i arbejdsplaner (AP) og indeholder: AP 1: Udvikling af en kameraløsning, der kan monteres på klovbokse samt udvikling af automatisk aflæsning af elektroniske øremærker. Der optages og lagres billeder af klove under klovbeskæring. Der udvikles metode til manuel identifikation af bl.a. klovlidelser ud fra billederne. AP 2: Udvikling af kunstig intelligens til automatisk genkendelse og registrering af klovbeskæring, klovlidelser, raske klove og klovbehandling samt sammenkobling til konummer (øremærkedata). AP 3: Udvikling af et monitorerings- og korrektionsmodul til montering på klovbokse. Modulet vil vise aktuelle registreringer i realtid, så registrering kan kontrolleres og eventuelt korrigeres. AP 4: Formidlingsaktiviteter. Effekter: Bedre klovregistreringer vil give landmanden et mere validt indblik i klovsundheden og dermed bedre mulighed for at iværksætte målrettede tiltag der forbedrer klovsundheden, dyrevelfærden og nedsætter produktionstab. For kvægavlen vil et bedre datagrundlag medføre mere sikker avl for bedre klovsundhed og dermed bidrage til øget holdbarhed, nedsat produktionstab og bedre dyrevelfærd.

20. SEGES Innovation: Overvågning af smitsomme kvægsygdomme

Projektets formål er at sikre et højt veterinært stade i Danmark, der giver basis for god dyrevelfærd, fødevarer sikkerhed og kvægbrugets økonomi. Et højt veterinært stade er nødvendigt for adgang til de internationale højprismarkeder, der er interessante for afsætning af danske mejeriprodukter. Målet er at gennemføre den lovomfattede overvågning for IBR, BVD og Salmonella Dublin, gennemføre overvågningen for B-streptokokker, optimere detektion af indslæb af de nævnte infektioner, fremme smittebeskyttelse samt varetage kvægbrugets veterinære beredskab via følgende aktiviteter:

- Gennemførelse af de lovpligtige overvågninger for BVD, IBR og Salmonella Dublin samt overvågningen for B-streptokokker på tankmælk og slagteblod.
 - Udvikling og administration af overvågningsprogrammerne.
 - Varetagelse af kvægbrugets beredskab, herunder SEGES' særlige forpligtelser i tilfælde af udbrud med smitsomme kvægsygdomme.
 - Administration af kvægerstatningsordningen samt refusionsordningen for særslagning i tilfælde af salmonellose.
 - Deltage i interne og eksterne beredskabsøvelser.
 - Vurdere risiko for introduktion af smitsomme kvægsygdomme.
 - Afsøge mere viden om smittespredning i danske kvægbesætninger og sikre effektiv bekæmpelse af sygdomme, herunder særligt bekæmpelsen af Salmonella Dublin.
- Effekten er, at danske forbrugeres og eksportmarkedernes tillid til dansk mælk og oksekød oprettholdes, og derigennem medvirker til de danske producenters og virksomheders mulighed for en rentabel afsætning.

21. Aarhus Universitet: Digitalisering og valide data til forskning og udvikling i kvægbruget

Formålet er at sikre en fortsat digital udvikling for at opnå kontinuerte og valide datasæt samt videreudvikle digitale muligheder på DKC til gavn for udviklingen af kvægbruget. Ydermere skal viden bruges som løftestang for virksomheder og undervisning, samt medvirke til formidling til kvægbrug og samfund, til gavn for erhvervet. Projektet er inddelt i 4 arbejdsplaner, hvor fokus er digital udvikling med kontinuerte og valide datasæt samt videreudvikle digitale muligheder på DKC – særlig fokus på klassiske produktionsmålinger (AP1). Ligeledes skal der fokuseres på en digital udvikling og sikring af data fra målinger i de særligt intensive forsøg på DKC, f.eks. forskningen indenfor klima (AP2). Samlingen af data i databaserne sikrer en fælles og ensartet datahåndtering af de data, der genereres fra aktiviteterne. Dette giver mulighed for at anvende data på tværs af projekter, bl.a. til vidensgenerering omkring genetik/sundhed/sygdomme/ernæring, effektiv anvendelse af ressourcer og effekter relateret til miljø og klima (AP1+2). Ved gennemførelse af bl.a. møder med relevante aktører, vil der blive arbejdet med forståelsen af kvalitet i data og styrker ved fælles brug af data. DKC's måde at arbejde med kvalitet i data skal bruges som et "State of the art" til inspiration (AP3). Resultater fra aktiviteterne i arbejdsplanerne bliver kommunikeret gennem nyhedsbreve, artikler, rundvisninger m.m. (AP4). Effekterne er, en langt mere optimal brug af ressourcer, ved gennem-

førsel af projekter på DKC. Dette projekt vil fremover give mulighed for forskning på tværs af historiske datasæt med en større bredde og helhed end hidtil. Hensigten er at erhvervet får en større forståelse for data til gavn for fremtidige beslutninger.

22. Aarhus Universitet: Atypisk mælkefeber hos malkekøer

Atypisk mælkefeber (midtlaktations-mælkefeber), er en lidelse, der er udbredt i mælkeproduktionen. Tilstanden er karakteriseret ved pludseligt opstået hypocalcemia (lavt indhold af calcium i blodet) i etableret laktation og er kendt hos alle malkeracer og krydsninger af malkeracer. Gennem nærværende projekt opbygges forståelse af lidelsens fysiologi, identifikation af biomarkører til vurdering af risiko, udvikling af robuste fodrings- og managementrutiner til forebyggelse af atypisk mælkefeber samt test af nye tiltag i mælkeproduktionen. Projektet er opdelt i fire indsatser 1) I samarbejde med besætningsejere og besætningsdyrlæger indsamles prøvemateriale fra tilfælde af atypisk mælkefeber i praksis og fysiologien i atypisk mælkefeber studeres ved analyser af blod, urin og gødningsprøver. 2) Prøvematerialet fra praksis kombineret med prøvemateriale fra intensive forsøg anvendes til identifikation af biomarkører for køernes knogleomsætning, stofskifte og indtagelse af bioaktive stoffer. 3) Projektet køber særligt sårbare køer og kontrolkøer (altid parvist fra samme besætning) til fysiologiske undersøgelser ved Aarhus Universitet, Foulum. I intensivstalden gennemføres fodringsforsøg, der udfordrer køernes calciumstofskifte og der testes effekt af foder- og managementrutiner og 4) De udviklede fodrings- og managementrutiner søges introduceret i de besætninger der indgår i projektet og interventionernes praksisrelevans valideres. Kan forekomst af atypisk mælkefeber reduceres eller elimineres i mælkeproduktionen vil det betyde lavere kodødelighed, mindre belastning af ramte køer, højere produktivitet, væsentligt input til databaseret rådgivning og frigørelse af managementressourcer til mere produktive opgaver end kampen mod en usynlig fjende "atypisk mælkefeber".

23. Aarhus Universitet: Hvorledes reducerer vi metan fra malkekøerne med foderfedt uden at få harsk mælk?

Projektets formål er samtidigt at klarlægge grænsen for hvor mængden af tildelt fedt giver problemer med mælkekvaliteten (frie fedtsyrer FFA, harskning) og potentialet for reduktion i metanproduktion afhængig af fedtkilde og malkningsfrekvens, da både fedtmængde, fedtkilde og antal malkninger påvirker mælkenes FFA.

Der gennemføres produktionsforsøg med 48 køer i 4 perioder (reduceret romerkvadrat, 192 observationer) hvor to fedtkilder tildeles i flere niveauer, og hvor foderoptagelse, mælkeydelse og metanproduktion fastlægges (AP1). Mælk herfra analyseres for fedt-associeret kvalitet, især fedtkuglestørrelse, fedtsyresammensætning og FFA (AP2). AP3 udvælger baseret på resultater fra AP1 og AP2 en af fedtkilderne til produktionsforsøg med 48 køer i 4 perioder (split-plot, 192 observationer) hvor fedtmængde kombineres med malkningsfrekvens (2 vs 3 x dgl.) og hvor foderoptagelse, mælkeydelse og metanproduktion fastlægges. I AP4 analyseres mælk herfra for fedt-associeret kvalitet, især fedtkuglestørrelse og FFA.

Projektet vil give mælkeproducenter vidensgrundlag til valg af fedtmængde og fedtkilde og modvirke reduceret mælkekvalitet, når det bebudede lovkrav om øget fedt i foderet indføres i 2025.

24. Aarhus Universitet: Reduceret metanproduktion med optimeret mælkeproduktion

Projektets overordnede formål er at anvise strategier til reduktion af metanemissionen fra malkekøer med 50%, så vi kan fastholde en betydelig mælkeproduktion i Danmark. Som noget helt unikt vil vi:

- Anvende hele besætningen på AU-Foulum til forsøg, dvs mange dyr under ensartede forhold.
 - Systematisk og gentagen indsamling af genom/metabolom (ko) og mikrobiom (vom) oplysninger.
 - Etablere en biobank.
 - Gennemføre forsøg der tester sammenhængen mellem dyrets fænotype og responset i metanproduktion.
 - Studere vommens alternative brintforbrugende stofskifteveje.
 - Studere køers individuelle variation i metanemission og i sammensætningen af mikrobiomet.
 - Inkludere vommikrobiomet samt genotype data for metanproduktion i avlsværdiestimeringen.
 - Udvikle økonomisk optimale strategier for individuel fodring ved anvendelse af foderadditiver.
- Projektet vil give anvisninger på kombineret brug af foderadditiver (kort sigt 30% reduktion i metanemission), forståelse der kan give en genetisk fremgang (lang sigt 20% reduktionspotentiale), og

en model der samler ovenstående med 50% reduktionspotentiale inden for 15 år ved uændret produktion.

25. Aarhus Universitet: REducing Methane emissions in DANish DAiry Cattle (REMEDA)

Hovedformålet med dette projekt er at implementere avlsværdiurdering for metansniffermålinger fra kommercielle gårde. For at nå dette mål vil vi løse praktiske udfordringer gennem fire nøgletilgange:

1. Udvikle en automatiseret pipeline til at filtrere og rense de betydelige mængder metansnifferdata fra kommercielle gårde.
 2. Definere metanfænotyper og estimere korrelationer med fodereffektivitet og energibalance ved hjælp af en international database.
 3. Laver en proxy-fænotype for metanemission ved at analysere mælke-infrarøde spektre (MIR). Denne tilgang vil sætte os i stand til at generere metanfænotyper for alle dyr, der deltager i det danske mælkekontrolsystem.
 4. Estimere avlsværdien for de nyudviklede metanfænotyper og estimere korrelationer med indeksegenskaberne som bliver brugt i det Nordic Total Merit index (NTM).
- Projektet vil på kort og mellemlangt sigt bidrage til a) automatiseret metan-sniffer-databehandling, b) en bedre forståelse af sammenhængen mellem metan-emissioner, fodereffektivitet og energibalance, c) udvikling og validering af en forudsigelsesmodel for enterisk metan emissioner fra MIR-data, d) estimering af avlsværdi for metanemissioner i danske køer og indregning af metan-emissioner i NTM-indekset.

26. Aarhus Universitet: Rødalger til reduktion af metan fra økologiske køer

Formålet med projektet er at udvikle det første potente metanhæmmende foderprodukt til brug i økologisk mælkeproduktion, baseret på røde makroalger med potent anti-metanogen virkning, som dyrkes på land i DK. Aktiviteterne (STOP/GO kriterier indlagt), der skal føre til udvikling af det potente metanhæmmende produkt:

- In vitro screening for at identificere de mest potente metanreducerende og økologiskkompatible makroalger.
 - Intensivt fodringsforsøg med 4 multi-fistulerede malkekøer for at dokumentere effekt på køernes metanemission, foderoptagelse, fordøjelsesfunktion, mælkeproduktion/-kvalitet samt hvordan bioaktive stoffer omsættes i køerne, og om de eventuelt absorberes og kan genfindes i blod og mælk.
 - Større skala fodringsforsøg med 24 køer for at dokumentere hvordan metanemission, køernes produktivitet, mælkekvalitet og indikatorer for sundhedstilstand påvirkes gennem længere tids tildelelse af det bedste bud på et økologisk certificerbart rødalge produkt i foderet.
 - Iværksættelse af økologisk certificering af den landbaserede dyrkning og et udviklet rødalgefoderprodukt
 - Afprøvning af et tæt-på-markedsførbart produkt i en økologisk malkekvægsbesætning.
- I det 3-årige projekt udvikles et økologisk certificerbart rødalge baseret foderprodukt med dokumenteret evne til at reducere metanemission med 30+% uden negativ effekt på mælkeproduktion/-kvalitet, fodereffektivitet eller indikatorer for koens sundhed. Den kommercielle og operationelle relevans for anvendelse af produktet til reduktion af klimaaftrykket fra økologisk mælkeproduktion kommunikerer til relevante aftagere.

27. Aarhus Universitet: Vil brug af metan-inhibitors medføre et ændret indhold af vitamin B12 i mælk?

Formål

Klarlægge 1) effekten af metanhæmmere på vommens mikrobielle syntese af vitamin B12 og mælkens indhold af vitamin B12, 2) variation i syntesen af vitamin B12 mellem køer med hhv. lav og høj metanudledning, 3) korrelationen mellem mælakens indhold af vitamin B12, metanproduktion og mikrobiel syntese af vitamin B12.

Aktiviteter:

Det ansøgte forskningsprojekt består af 4 arbejdsopgaver. I AP1.1 vil fire multikanulerede køer blive fodret med en konventionel dansk ration suppleret med den pt. mest effektive metanhæmmer (dvs. Bovaer). I AP1.2 vil der blive indsamlet og analyseret mælke- og vomprøver for vitamin B12 fra andre igangværende fodringsforsøg (i 2025 og 2026) i ANIVET, hvor køerne fodres med metan-

hæmmere som Asparagopsis, Bovaer eller nitrat. AP2 vil adressere variationen mellem køer i syntesen af vitamin B12 hos køer med hhv. lav og høj metanudledning. I AP3 vil vomprøver fra AP1 blive analyseret for at kvantificere de vigtigste mikrobielle arter, der bidrager til vitamin B12 syntesen. I AP4 vil alle prøver fra AP1 blive analyseret for den aktive form af vitamin B12 i mælk, plasma og fordøjelsesprøver.

Effekter:

Undersøge sideeffekter af metanhæmmere på 1) Indholdet af B12-vitamin i mælk, 2) Sammensætningen/forekomsten af B12-vitaminproducerende mikrober i vommen, og 3) Genetiske faktorer, der forbinder mælkenes B12-vitaminindhold hos køer med høj hhv. lav metanproduktion.

28. Aarhus Universitet: VANDKALV – Hvad er kalves behov for væske under opstaldning – med særligt fokus på transport

VANDKALV søger at komme tættere på den unge kalvs væskebehov, risiko for dehydrering og muligheder for at modvirke dette såvel på stald som under transport. Projektet søges af AU, KU og transportbranchen. Projektet omfatter 3 arbejdsopgaver (AP). AP1: udviklingsfase, hvor projektets deltagere sammen udvikler og tester udstyr, som muliggør tildeling af væske til kalve under transport, hvor dyrenes naturlige drikkeadfærd og væskeindtag søges optimeret. AP2: etablering af basal viden om hvordan tid uden adgang til vand (op til 9 timer) og omgivelsernes temperatur påvirker unge kalves dehydreringsgrad og tegn på drikkemotivation. Kalvene i projektet er mindst 28 dage gamle. Det undersøges hvorvidt tildeling af væske i 60 minutter på 4 forskellige måder (svarende til en lovpligtig pause under en lang transport): 1) vand fra pattebeklædt drikkenippel (~ transport); 2) vand fra overflade; 3) elektrolytblanding fra overflade eller 4) kombination af elektrolytblanding fra overflade og kraftfoder påvirker kalvenes grad af rehydrering og kliniske tilstand i timerne derefter. AP3: sammenligning af den nuværende måde at tildele vand til kalve på under lange transporter med brug af den AP2-behandling, som gav de bedste resultater. Dette undersøges under praksisforhold vha. field trial med dataindsamling under kommercielle transporter af kalve fra DK til Holland. Før, under og efter transport indsamles data om hydreringsgrad, drikkemotivation og klinisk tilstand. VANDKALV.

29. Aarhus Universitet: Nitrat i mælk i forhold til fodermidler og sæson

Flere nye forsøg har påvist at nitrat tilsætning til foderet kan reducere metanudledningen fra malkekøer med 10-20%. Dermed er nitrat et af de mest lovende klimavirkemidler til at reducere dannelsen af enterisk metan i malkekvæg. Usikkerhed ved brug af nitrat, er overførelse til mælken og dermed et potentielt forhøjet niveau i mejeriprodukter. Dette gør at mejerierne og landmændene tøver med at implementere nitrat og derfor er det yderst betimeligt at få belyst mælkenes baggrundsniveau af nitrat/nitrit. Indvejet mælk bliver ikke analyseret for nitrat og nitrit, og der mangler viden om variationer i mælkenes indhold. Det er denne variation vi ønsker at kortlægge og relatere til race, sæson, specifikke fodermidler samt den øvrige mælkekvalitet. Projektet vil indsamle og analysere et stort antal mælkeprøver fra landmænd, specifikke mejerilinjer og mejerier for at kortlægge variationen i nitrat og nitrit samt belyse effekt af race og sæson. Desuden vil nitrat og nitrit også blive analyseret i en række fodermidler med særlig fokus på græs og majs samt ensilering. Nitrat/nitrit indholdet vil også blive vurderet i forhold til mælkenes øvrige kvalitet især i forhold til indhold af riboflavin, da der tidligere er dokumenteret øget riboflavin indhold i mælken ved tilsætning af nitrat. Projektet vil sikre viden om nitrat/nitrit i mælk. Denne viden er essentiel i forhold til at sikre at tilsætning af nitrat til foderet som klimavirkemiddel ikke vil overskride grænseværdier for nitrat/nitrit i mælken og er dermed vigtig i forhold til at udbrede anvendelsen af nitrat som virkemiddel til at reducere klimabelastningen.

30. Aarhus Universitet: Mælkefedt for bedre hjerte-kar-sundhed (MiLiCa)

Formål: Mellemkædede fedtsyrer med 8–12 kulstofatomer udgør cirka 10% af fedtindholdet i mælk. Vores foreløbige data viser, at indtagelse af mellemkædede fedtsyrer kan styrke hjertets pumpefunktion og samti dig sænke den perifere karmodstand hos raske personer. I dette projekt vil vi identificere de mekanismer, hvorigennem både akut og længerevarende indtag af mellemkædede fedtsyrer påvirker hjerte- og kredsløbs funktionen. Derudover vil vi undersøge, om de gunstige effekter, der er observeret hos raske mennesker, også kan påvises hos patienter med hjertesvigt.

31. Aarhus Universitet: Skræddersyet varmebehandling – fra batch til kontinuerte processer (TAILORHEAT)

Formålet med TAILORHEAT er at skabe viden om skræddersyede varmebehandlingsmål til mejeriindustrien, som sikrer mikrobiel fødevarer sikkerhed og holdbarhed ved at undersøge, hvordan effekterne af varme og fysisk stress vekselvirker til mikrobielt drab.

Effekten af projektet er at levere nye mere præcise varmebehandlings-guidelines, der skaber forbindelse fra batch varmedrab til varmebehandling i kontinuerte processer, som efter validering i studier med mælketyper fra skummet-, mini-, til sødmælk, kan optimere varmebehandlingsprocesser på mejerierne med et mindre CO₂ aftryk, forbedret bæredygtighed og høj produktkvalitet til følge.

32. Aarhus Universitet: Mælkeproteiners betydning for knoglesundhed (PROBONE)

Formål: PROBONE vil vise, at mælkeproteiner kan øge knoglemineralisering og sikre knoglesundhed for individer, der spiser en plantebaseret kost med et lavt protein- og calciumindhold.

Aktiviteter: Der vil blive gennemført 2 interventionsstudier med rotter. Vi vil teste hypotesen, at mælk indeholder proteiner, der er særligt gavnlige for calciumtilgængelighed og knoglemineralisering. Dette testes ved at gennemføre interventionsforsøg med rotter, der enten tildeles en diæt baseret på 100% planteprotein eller diæter bestående af 50% planteprotein og 50% mælkeprotein, hvor der i forskellige behandlingsgrupper varieres på fraktionen af kasein og valle. Efterfølgende bestemmes knoglernes mineralisering (DEXA), struktur ved NMR relaxometri og mekanisk brudstyrke. Med henblik på at forstå mekanismerne i tarmen, der påvirker calciumoptagelsen og dermed knoglesundheden, undersøges tarmmikrobiomets sammensætning og metaboliske aktivitet ved hhv. 16S rRNA gen amplikon sekventering og NMR-baserede metabolomics analyser.

Effekter: PROBONE vil dokumentere at mælkeproteiner spiller en særlig rolle for knoglesundhed og både sikrer en høj biotilgængelighed af calcium og tilførsel af den rette profil af aminosyrer til at stimulere knoglevækst.

33. Aarhus Universitet: Mestring af mikrodynamik i multiphase mejerimatricer

Målet med dette projekt er at opnå en bedre forståelse af den rolle, som fedtdråber spiller i strukturdannelse i komplekse mejerimatricer. Flødebaserede systemer med og uden luft inkorporeret vil blive anvendt som model. Den nyeste udvikling inden for mikrofluidik vil blive udnyttet til at styre sammensætningen af grænseflader og olie/luft domæners størrelsesfordeling. Det vil blive kombineret med både traditionel mikroskopi og spektroskopisk billeddannelse, hvilket vil gøre det muligt at efterligne relevante dynamikker og evaluere emulsionsstabilitet, fedtkrystallisationsadfærd og olie-vand- og luftgrænseflader in situ. Dette vil blive kombineret med evaluering af systemet overordnede egenskaber (Reologi og stabilitet).

Derved vil dette projekt skabe en mere grundlæggende viden om den rolle som mælkefedtets mikrostruktur spiller. Det vil kunne understøtte optimering af produkter og proces også ud de studerende flødebaserede systemer. Det vil samtidig også understøtte innovation og bane vejen for nye og optimerede strukturer.

34. Aarhus Universitet: Sensorer til monitorering af vand og fedt i mejeriproduktion

Formål: Det primære mål med dette projekt er at etablere monitorering af tilstanden af vand og fedt i mejeriproduktionen med billige NMR-sensorer, der kan installeres i mejeriproduktionen.

Aktiviteter: Projektet (1) undersøger praktiske aspekter hen imod proces-linje målinger med NMR-sensorer, (2) etablerer en data-drevet "ordbog" til at oversætte NMR parametre til fødevarer videnskabelige parametre og (3) etablerer det første eksempel på et automatisk system, der kan rapportere resultater og muliggøre automatisk beslutningstagning baseret på resultaterne.

Effekter: Integrationen af NMR-sensoren i mejeriproduktionen – der vil blive udviklet som prototype i dette projekt – muliggør (1) bedre beslutningstagning, (2) kortlægning af skabelse og nedbrydelse af mikrostrukturer i løbet af mejeriprocessen og (3) bedre proceskontrol.

35. Aarhus Universitet: Søgen efter kasein struktur

Projektets primære fokus er at forstå hvordan vi kan kontrollere strukturen af kaseinmicellen (CM), og mere præcist at forstå strukturen i lyset af dens sammensætningen og behandling. Vi ønsker at bruge den tilgængelige analytiske værktøjskasse (avanceret microscopy, Small-angle X-ray Scattering (SAXS), Light Scattering (LS) og 31P-Nuclear Magnetic Resonance (NMR) spectroscopy) til at

koble forarbejdningen af CM til de funktionelle egenskaber af kaseinbaserede ingredienser. Vi sigter mod at gøre dette ved først at opnå en dybdegående forståelse af strukturen af den oprindelige CM og derefter relatere dette til modificerede strukturer af CM'erne. Vi vil fokusere på effekten af temperatur, pH, fosforyleringsgrad (ved behandling med en phosphatase), β -kasein berigelse og koncentrationseffekter. Til sidst vil vi studere disse modificerede CM's stabilitet over for varme og dens geleringsadfærd i forhold til dens strukturelle ændringer. Målet er herved at opnå viden der relaterer strukturen af CM til de funktionelle egenskaber. Dette vil kunne understøtte udviklingen af CM fraktioner med optimeret funktionalitet.

36. Aarhus Universitet: Mere end laktat i fermenterede mejeriprodukter (FERMENT)

Formål: Bidraget fra kortkædede carboxylsyrer, bortset fra mælkesyre, til biokonservering af friske fermenterede mejeriprodukter er ikke blevet systematisk fastlagt. Med en stigende interesse for naturlig konservering vil FERMENT være en vigtig undersøgelse, der fremhæver potentialet for yderligere udnyttelse af mikrobiel fermenteringsaktivitet. Det overordnede mål med FERMENT er at udnytte fermenteringsteknologi og produktionen af antimikrobielle kortkædede carboxylsyrer til forbedret fødevarer sikkerhed og længere holdbarhed. FERMENTs eksperimentelle platform vil bidrage til at afkode de enkelte roller, som mælkefermenterings-metabolitter spiller for konserveringseffekten. Den mekanistiske forståelse af den biokonserverende effekt, som fermenteringsteknologien fra FERMENT giver, vil gøre det muligt at optimere fermenteringsbetingelserne, f.eks. gennem en målrettet udvælgelse af starterkulturer, for at skabe mere varierede SCCA-profiler for længere holdbarhed og opbevaringsstabilitet ved højere temperaturer.

37. Mejeriforeningen: Skolemælk – kommunikation til skoler og forældre

Formålet med projektet er at synliggøre Skolemælk og de værdier, vi repræsenterer, ved at sætte fokus på nostalgi, trivsel, fællesskab og mælkenes ernæringsmæssige fordele overfor forældre. Herigennem vil vi øge tilgang og loyalitet. Projektet sigter ligeledes efter at fastholde eksisterende skoler i Skolemælkstilbuddet, så mejeribranchen fortsat sikres en position i skolens rum og dermed muligheden for at (ud)danne fremtidens forbrugere. Ydermere vil projektet sætte fokus på vigtigheden af ro og tid i spisepausen. Vi ønsker at skabe dialog og debat om konsekvenserne for trivslen blandt børn, når spisepausen nedprioriteres.

Det er forventningen, at indsatserne skal være med til at stabilisere og på sigt øge antallet af forældre/børn, der er en del af Skolemælksordningen – dels via et mål om et større indtræk af nye abonnenter, dels øget loyalitet hos eksisterende abonnenter. Dette sker blandt andet via et forstærket fokus på emotionelle faktorer, såsom nostalgi og fællesskab, samt fokus på det brede sundhedsperspektiv, hvor både ernæring og trivsel sættes i spil, herunder vigtigheden af en frokostpause med ro og tid. Vi vil sætte skolemælken i spil som et symbol på dette.

38. Mejeriforeningen: Forbrugerkommunikation – sundhed (mælken.dk)

Formålet med indsatsen er at få forældre med børn i alderen 1-12 år til at inkludere mejeriprodukter i deres børns kost. Det skal ske ved bl.a. at minde dem om mejeriprodukternes 'ease-of-use' og at de er en del af en sund kost, fordi børn har brug for de rette næringsstoffer i en periode i livet, hvor de både skal vokse og udvikle sig. Kampagnen skal udfoldes på digitale kanaler og vi anvender 'Mælken.dk'-platformen (website og sociale medier), der fungerer som Mejeriforeningens primære forbrugerrettede kampagne. Fokus er på udvikling af indhold, som informerer om og inspirerer til, hvordan mælk og mejeriprodukter kan spille en central rolle i sunde og nærende måltider. Vi har fokus på annoncering via for målgruppen relevante kanaler og medier som fx online videoer, SoMe o.l. Der vil afslutningsvis laves en evaluering af kampagnens aktiviteter og effekt. Indsatsen forventes at kunne bidrage til en mere nuanceret opfattelse af mejeriprodukters centrale rolle i en sund kost ved at sætte fokus på deres næringsværdi og vigtige betydning for vores smag og madkultur. Dette understøtter produkternes gode image i forbrugernes bevidsthed og giver dem tryghed og sikkerhed ift. at anvende mejeriprodukter.

39. Mejeriforeningen: Skolemælk – børn og undervisningsaktiviteter

Formålet er at skabe et engagerende, inspirerende og lærerigt univers rundt om Skolemælk-brandet, der er i øjenhøjde med børn i indskolingen, og som tager udgangspunkt i temaer, der interesserer dem, så det giver dem lyst til at prøve Skolemælk og samtidig kan sikre en endnu stærkere loyalitet til ordningen. Vi ser, at drikkemælk taber terræn hos danske børnefamilier og samme

tendens ses også i salget hos Skolemælk. Vi har derfor brug for fortsat at kunne vise, hvorfor Skolemælk er relevant i 2025 – og det skal ske på flere parametre end blot som leverandør af frisk, kold mælk til madpakken. Målet er på kort sigt at skabe et solidt indtræk til Mejeriernes Skolemælksordning og at sikre, at både nye og eksisterende abonnenter forbliver længst muligt i skolemælksordningen. De langsigtede effekter er at skabe positive associationer til mælkens sunde næringsindhold hos skolebørn (og deres forældre), så mejeriprodukterne er en naturlig del af den kost, familien indtager, og så viden om mejeriprodukter og sunde vaner følger børnene igennem livet, til når de bliver voksne og selv får ansvaret for husstandens indkøb og forbrug.

40. Mejeriforeningen: Økodag 2026

Økodagen har i en lang årrække været en hovedaktivitet ift. At udvide danskernes forståelse omkring økologisk mælkeproduktion og været en fin måde at opnå samfundskontakt både ved en konkret oplevelse og stærk mediedækning. Økodag arrangeres i 2026 fuldt ud af Mejeriforeningen i et tæt samarbejde med mejerierne og ikke mindst de mælkeproducenter, som åbner deres gård for gæsterne og dermed giver et vigtigt bidrag til samfundskontakt og kontrakt.

Effekterne, baseret på og en ambition på 40-45 værter, at få 125.000 gæster ud til Økodag. Vigtigere end antal gæster er, at minimum 95% har en god eller meget god oplevelse på dagen og gæsterne har en bedre viden og forståelse omkring den økologiske mælkeproduktion og dermed øget forbrug af økologiske produkter. Mediemæssigt er ambitionen i billeder, lyd og skrift at opnå foromtale og omtale af dagen i TV nyhedsflow, på digitale nyhedsplatforme og sociale medier nationalt såvel som regionalt og lokalt.

41. Mejeriforeningen: Mælk og mejeriprodukters betydning for sund kost i småbørnsfamilier (Førskoleindsats)

Formål: At styrke de sunde mad- og drikkevaner, som er nødvendige for børns vækst og trivsel, i småbørnsfamilier og daginstitutioner. Projektet skal sikre mælkens og mejeriprodukters plads i kosten til små børn ved at kommunikere produkternes berettigelse i en sund og varieret kost til børn, da de bidrager med vigtige næringsstoffer og velsmag. Aktiviteterne i projektet retter sig mod flere målgrupper: dels småbørnsforældre og børn, dels fagprofessionelle såsom sundhedsplejersker, pædagoger og kostansvarlige i institutioner. Til de mindste børn (0-6 år) og deres familier tilbydes materialet 'Mad til Børn', som informerer om sund kost, herunder mælk og mejeriprodukters betydning for en sund vækst. 'Mad til Børn' er en trykt pjece, som uddeles af sundhedsplejersker til forældre samt via REMA 1000's gratis babypakker. To årlige Sunde Børn-konferencer afholdes for at understøtte indsatsen og sikre en fortsat positiv dialog med praktikere, der arbejder med børns sundhed, bl.a. sundhedsplejersker og kostansvarlige i daginstitutionerne. Derudover fortsættes en indsats mod daginstitutioner, med det formål at mælken igen bliver en fast og central del af børnenes kost. Børnefamilier spiller en helt central rolle for fremtidens forbrug af mælk og mejeriprodukter. Vores aktive indsats er afgørende for at sikre, at mælk og mejeriprodukter bliver et tilvalg frem for et fravalg i en tid, hvor nye fødevarer vinder frem og udgør en trussel mod de mere klassiske fødevarer.

42. Mejeriforeningen: Ost & Ko – 2026

Formål: Siden lanceringen i 2015 har Mejeriforeningen med ostekulturkampagnen Ost & ko arbejdet for at styrke kendskabet til mejerierne, kvalitetene, velsmag, anvendeligheden og variationen i det danske osteland-skab. Nøgleordene for den generiske osteindsats har siden starten været netværk, viden og inspiration. Formålet med Ost & Ko 2026 er således fortsat at stimulere danskernes interesse for ost ved at give dem kvalificeret baggrundsviden, gode historier og inspirere dem til at benytte ost i madlavningen. Ost & Ko dykker ned i ostens uforløste potentialer f.eks. i det grønne køkken, skolemad (børn og ost) og nye foodtrends. Indsatsen vil bl.a. indeholde et aktivitetsmix bestående af magasinet Ostekultur, et opdateret website, der moderniserer ostens digitale univers, Ost & Ko's master-classes for ostekommunikatører og opskriftudviklere, fortsat udvikling af ostens rolle i det grønne madunivers samt deltagelse på en række relevante forbrugerevents.

43. Mejeriforeningen: Dialog med nationale og internationale fagmiljøer

Formålet er at udbygge og vedligeholde et netværk af relevante stakeholdere og sikre, at disse har en opdateret viden om mælk og mejeriprodukters vigtige betydning i kosten. Derudover indsamles

og oversættes ny viden om sund og bæredygtig kost, som kan bruges i alle mejerisektorens andre aktiviteter.

Aktiviteter:

A: Ernæringsfokuskonference og hjemmeside

B: Temadag for ernærings- og sundhedsstuderende

C: Danske netværk: 'Rådet for Sund Mad', Fødevarepartnerskabet mv

D: Europæisk samarbejde EMF (European Milk Forum)

E: Internationalt samarbejde

F: Indsats mod udvalgte stakeholdere, inkl. i relation til offentlige køkkener

G: Sundhed i medierne; debatindlæg og ernæringsfaglige indspark til medierne

H: Materiale til sundhedsprofessionelle

Effekter: Mejeriprodukter bliver sat på dagsordenen i samarbejde med relevante fagpersoner samt det fastslås, at produkterne spiller en vigtig rolle i en sund og bæredygtig kost. Opretholdelse af relationer til relevante stakeholdere vil desuden medføre, at vi inviteres med, når der diskuteres sund og bæredygtig kost.

44. Mejeriforeningen: Ostens Dag 2026

Formålet med projektet er at bruge Ostens Dag som en anledning til at gøre danskerne opmærksomme på ostens mangfoldighed, kvalitet og smagsmæssige rigdom og styrke afsætningen af dansk ost til de danske forbrugere. Ostens dag er tænkt som en folkefest, hvor alle er inviteret med. Supermarkeder, ostehandlere, mejerier, kantiner og restauranter står bag et hav af særlige arrangementer og tiltag udviklet til glæde for Danmarks ostespisere.

Der laves aktiviteter og materialer, som gøres tilgængelige for alle, som har lyst til at tage del i fejringen:

- Content til digitale medier (inkl. mediespend)
- PR-pakke
- Events til Ostens Dag
- Udvikling af materialer til ostehandlere og detailkæder (plakat, skilte, postkort, opskrifter, sparring)
- Udvikling af materialer til øvrige interesserede (SoMe-opslag, konkurrencer o.l.)

Effekter: Presseomtale af Ostens Dag i diverse medier, øget salg af ost i forbindelse med fejringen, øget opmærksomhed om ostens mangfoldighed, kvalitet og smagsmæssige rigdom

45. Mejeriforeningen: Mejeriprodukter i en sund og bæredygtig kost (EU Milk 2026-2027)

Formålet med projektet er først og fremmest at nuancere opfattelsen af, hvad der kendetegner en bæredygtig kost og informere forbrugerne om, hvordan mælk og mejeriprodukter er vigtige, næringsrige valg i en sund og bæredygtig kost. Der vil blive udviklet indhold i form af bl.a. herofilm og tilhørende cutdowns til brug på forskellige digitale kanaler foruden mediepartnerskaber som fx advertorials og natives (betale artikelsamarbejder) med relevante udbydere. Derudover har projektet et influencer-spor, hvor relevante influencere udvikler content, der understøtter kampagnens overordnede budskaber – det kan fx være med fokus på udvikling af opskrifter og anden madrelateret inspiration. For at sikre, at målgruppen eksponeres for kampagnens budskaber, er der en større annonceringsindsats på fx SoMe, streaming tjenester og i biografer. Sidst men ikke mindst har kampagnen et event-spor, så vi kan komme ud at møde målgruppen i øjenhøjde og indgå i en tættere og mere oplevelsesbaseret interaktion med dem. Vores forventning og målsætning med projektet er, at endnu flere forbrugere føler sig velinformerede om, hvad der kendetegner en bæredygtig kost og at de anser mælk og mejeriprodukter som valide, næringsrige og vigtige elementer i en sådan. Vi ønsker, at forbrugerne kobler mejeriprodukter til både sundhed og bæredygtige aspekter. Sekundært vil projektet øge bevidstheden om de tiltag, der gøres og mejerisektorens vej mod en mere bæredygtig produktion.

46. Mejeriforeningen: Mejeri – en del af et bæredygtigt fødevarerystem (EU-projekt)

Vigtigheden af ernæring og sundhed bliver glemt i debatten om fremtidens kost. Dette på trods af, at både WHO, FAO og Fødevarestyrelsen påpeger nødvendigheden af også at indtænke sundhed og ernæring i en bæredygtig kost. Formålet med projektet er at nuancere opfattelsen af, hvad der kendetegner en bæredygtig kost og styrke stakeholdere såvel som forbrugernes opfattelse af meje-

riprodukters rolle i denne. Deltagelse i og afholdelse af debatter i forbindelse med fødevarerpolitiske events, samt afholdelse af en politisk rundbordssamtale med fokus på konstruktiv dialog om mejeriprodukters rolle i fremtidens bæredygtige kost. Fortsætte udgivelsen af nyhedsbreve målrettet relevante stakeholdere. Derudover deltagelse i forbrugerrettede events, hvor vi har mulighed for at møde målgruppen, få en god dialog og give inspiration til hverdagen gennem sampling af retter med yoghurt, uddeling af flyers mm. Dertil kommer influencersamarbejde om udvikling af fx opskrifter og tips til madlavningen, information og inspiration til, hvordan man sammensætter en bæredygtig kost og hvordan mejeriprodukter kan indgå. For at sikre at kampagnebudskaberne når målgruppen, vil der være mediespend ifm. annoncering på sociale medier. Effekterne forventes bl.a. at være, 1) at stakeholdere og forbrugere er bedre informeret om, hvad der kendetegner en bæredygtig kost og hvordan yoghurt og øvrige mejeriprodukter spiller en vigtig rolle i denne og 2) en styrket opfattelse af mejerisektorens og mejeriprodukters image blandt målgrupperne. Projektet finder sted i samarbejde med Belgien, Tyskland, Frankrig og Irland og via medfinansiering fra EU-kommissionen.

47. Københavns Universitet: MFGMpre: Bovin mælkefedt membraner til præmature nyfødte

Formål: At levere præklinisk dokumentation for fordelene ved en bovin MFGM-ingrediens (Lacprodan MFGM-10) tilsat donor modermælk (DM) til udvikling af tarm og hjerne hos for tidligt fødte grise.

Aktiviteter: Som præklinisk dokumentation for anvendelse af MFGM som supplement i den hurtigt voksende population af præmature spædbørn på globalt plan, undersøger vi hvordan en MFGM-ingrediensen suppleret til DM forbedrer udviklingen af tarmen og hjernen og fører til bedre vækst hos præmature grise. Dybdegående undersøgelser i for tidligt fødte grise, kombineret med undersøgelser på celleniveau, vil dokumentere hvordan MFGM forbedrer udviklingen af tarmen ved at påvirke tarmbarrieren og udviklingen af hjernen hos præmature grise. Samlet viser vi hvordan MFGM er et ideelt bovin-baseret supplement til at støtte ernæring med DM og dermed forbedre udviklingen af præmature spædbørn.

Effekter: Projektet vil bevise at MFGM som et supplement til donor modermælk forbedre udviklingen af tarm og hjerne hos for tidligt fødte spædbørn. Resultaterne af disse prækliniske studier vil bane vejen for en senere pilotundersøgelse hos for tidligt fødte spædbørn for at teste effekten af MFGM som supplement til DM.

48. Københavns Universitet: Indflydelse af mælakens mineraler på koagelets egenskaber

Formål: Mejerimineraler, og især calcium, bidrager til at modulere tekstur, smag og funktionalitet af de fleste mejeriprodukter, især oste. Formålet med dette projekt er at skabe indsigt i calciumformernes indflydelse på ostefremstilling og dermed på ostemassens funktionalitet og struktur.

Aktiviteter:

Effekter: 1. Grundlæggende viden om mineralers og calciums indflydelse på koageldannelse. 2. En forbedret ostekvalitet ved kortlægning af de komplekse samspil mellem temperatur, pH, syrningsstype og ionstyrke i mælke-faserne (serum og kolloid fase). 3. Viden og data til at designe osteprodukter til specifikke forbrugere.

49. Københavns Universitet: Yoghurt til maven og hjernen

Formål: Mere og mere tyder på, at afføringsmønstre kan relateres til mental sundhed. Projektet skal derfor undersøge, hvorvidt fermenterede mælkeprodukter til sammenligning med ikke-fermenterede mælk giver hyppigere afføringer og samtidig forbedrer kognition.

Aktiviteter: Dette vil blive undersøgt i et randomiseret, kontrolleret, overkrydsningsstudie, som vil inkludere 60 raske kvinder, som har få afføringer i løbet af en uge. Deltagerne vil gennemgå to interventioner af hver 4 ugers varighed, hvor de dagligt vil indtage 200g mælkeprodukter – henholdsvis fermenteret og ikkefermenteret mælk. De to interventioner vil blive adskilt af en 4 ugers udvaskningsperiode. Studiet vil undersøge effekter på en række parametre relateret til tarmen herunder afføringsmønstre, transittid, tarmbakteriernes sammensætning og aktivitet, og derudover effekter på humør, søvn, kognition og neurovidenskabelig billeddannelse ved hjælp af henholdsvis spørgeskemaer, neuropsykologiske test og elektroencefalografi.

Effekter: Bedre forståelse af, hvordan fermenterede produkter kan understøtte en sund tarm – og indirekte påvirke de kognitive evner. Denne viden kan give unik forståelse af produkternes evt.

plads i en bæredygtig kost.

50. Københavns Universitet: Løft af mejerisidestrømværdien gennem hybrider BoostDairy

Formålet er at give en detaljeret kortlægning af næringsstofsammensætningen samt biotilgængeligheden og strukturen og fysiske egenskaber af nye hybride delvist plantebaserede mejerianaloger, der er baseret på mejerisidestrømme. På den måde kombineres det bedste fra begge verdener og mejerisidestrømme udnyttes, og er på den måde med til at sikre god ernæring på et tidspunkt, hvor vi kan risikere at stå med en begrænset mælkemængde. Projektets resultat letter udviklingen af nye strategier til at udnytte mejeriindustriens sidestrømme i nye hybridprodukter. Nogle danske mejerivirksomheder producerer allerede plantebaserede mejerianaloger. Derfor kan fremstillingen nemt implementeres i eksisterende produktionssystemer, samtidig med at sidestrømme fra samme fabrik eller virksomhed udnyttes. Projektet vil give en detaljeret mekanistisk forståelse af interaktionerne mellem forskellige plantebaserede og mejeribaserede sidestrømskomponenter samt af de ernæringsmæssige og teknologiske egenskaber ved at producere hybridprodukter ved hjælp af mejeribaserede side-strømme som basis i stedet for vand. Dette vil fremme udviklingen af markedsføringsstrategier for sådanne nye hybridprodukter

51. Københavns Universitet: Ny biologisk bekæmpelsesstrategi målrettet S. Dublin i danske malkekvægsbesætninger

Formål: At udvikle en effektiv biologisk bekæmpelsesstrategi målrettet S. Dublin i malkekvægsbesætninger, der bevarer tarm sundheden, er specifik for S. Dublin og kan anvendes både i staldmiljøet og i malkekvæg. Strategien skal sikre S. Dublin-fri status for besætninger og reducere smittespredning mellem dyr og bedrifter.

Aktiviteter: Bakteriofager er bakteriedræbende mikroorganismer, der forekommer naturligt i alle miljøer. De er velegnet til en biologisk bekæmpelsesstrategi fordi de kun dræber deres egen værtsbakterie og dermed bevarer tarm-mikrobiotaen. Projektet vil derfor: AP1) Etablere en samling af mindst 10 forskellige bakteriofager til målrettet biologisk bekæmpelse af S. Dublin. AP2) Sammen sætte effektive bakteriofag-blandinger der kan dræbe S. Dublin. AP3) Bestemme effektiviteten af bakteriofag-blandinger i staldmiljø. AP4) Teste effekten af bakteriofag-blandinger i modeller og planlægge dyreforsøg. På verdensplan er anvendelse af bakteriofager i stærk fremgang og i Danmark har vi tidligere testet bakteriofager mod *Salmonella* på slagtekroppe og mod *Campylobacter* i kyllinger, begge godkendt af Fødevarestyrelsen. Baseret på deres positive holdning og internationale erfaringer, forventes bakteriofag-baserede bekæmpelsesstrategier at blive godkendt i fremtiden.

Effekter: Dette projekt vil sikre erhvervet en ny biologisk bekæmpelsesstrategi, der forbedrer tarm sundhed og bekæmper S. Dublin i staldmiljøet og i malkekvæg, specielt målrettet malkekvægsbesætninger med Salmonella-niveau-2 status.

52. Københavns Universitet: Epi-Flu: Beredskabsværktøjer til fugleinfluenza i kvæg

Formål: KU vil i samarbejde med SEGES bibringe ny viden om mulige smitteveje- og spredning af fugleinfluenza (AIV) i dansk kvægbrug, og udvikle værktøjer til beredskab og vidensdeling. Det er rettidig omhu set i lyset af, at AIV i USA fra april-juli 2024 har ramt 169 kvægsbesætninger og medført sygdom hos dyr og mennesker.

Aktiviteterne er fordelt på fem arbejdsplaner:

Arbejdsplan 1: Risikovurderingsværktøj for introduktion af AIV (2025)

Udvikling af et risikovurderingsværktøj, der kan vise den geografiske risiko for AIV-overførsel (spilover) fra vilde fugle til kvæg. Der udpeges høj- og lavrisikoområder i Danmark.

Arbejdsplan 2: Model af AIV-smittespredning indenfor og mellem kvægbedrifter (2026)

Udvikling af en model til at forudsige AIV-smittespredningsmønstre indenfor og mellem kvægbedrifter efter en eventuel introduktion til kvægbruget.

Arbejdsplan 3: Model for smitte af AIV mellem flere dyrearter (2026-2027)

Et værktøj baseret på en netværksanalyse af mulighed for spredning mellem flere dyrearter (mellem kvæg og fjerkræ) til at beregne effekten af smittespredning. Der tages hensyn til modtagelighed for AIV-typer.

Arbejdsplan 4: Bekæmpelsesmetoder for AIV (2026-2027)

Analyse af omkostningseffektivitet af bekæmpelsesmetoder (f.eks. tidsbegrænsede flytterestriktioner, forebyggende vaccination, sanering af smittede besætninger, forbedret smittebeskyttelse).

Arbejdsplan 5: Datapanel til illustrationer for slutbrugere (2025-2027)

Resultaterne fra modeller og værktøjer udviklet i Aktivitet 1-4 præsenteres illustrativt i et online datapanel (dashboard). Værktøjet afprøves på landmænd og kvægbrugsaktører involveret i det veterinære beredskab.

Effekter:

Med de nye værktøjer kan kvægsektoren reagere hurtigt og omkostningseffektivt for at mindske spredning og tab for kvægbrugerne, hvis AIV-infektion kommer ind i den danske kvægbestand, og beskytte mod tab af eksportmarkeder. Efter projektet vil den danske kvægsektor være godt forberedt ved AIV-udbrud i Danmark.

53. Landbrug & Fødevarer: Åbent Landbrug – hvor kommer mælken fra

Formålet med Åbent Landbrug er at øge befolkningens opbakning til og accept af landbruget og dets produkter. Alle danskere inviteres til med egne sanser at opleve dyr, natur og teknologi, så de selv kan skabe forbindelse til den mad de spiser og den mælk de drikker. Det autentiske møde giver Åbent Landbrug-gæsten førstehåndserfaringer med dansk fødevarerproduktion og dermed – viser alle evalueringer – bedre forståelse for og større accept af og opbakning til landbrugs- og fødevarerhvervet. I 2026 vil et mål desuden være, at danskerne skal lære landmanden og landbruget at kende som naturforvaltere – herunder at give indsigt i processerne om natur og arealomlægning, som mælkeproduktion er en del af.

Aktiviteter:

- Rekruttering af værter, værtdialog, koordinering af værtsspecifikke bestillinger og leverancer. Service og support til hver enkelt vært. Projektledelse.
- Videreudvikle pulje med indhold/dialogmaterialer, som kan fremme forståelsen af det mangfoldige arbejde der foregår på bedrifterne. Der vil i udviklingen af indhold og materialer lægges vægt på, at disse også kan bruges i andre sammenhænge, hvor landbruget møder befolkningen. Dette kunne f.eks. være i regi af L&Fs Skoletjeneste eller andre indsatser/kampagner fra L&F.
- Planlægning og eksekvering af kampagner med det formål at rekruttere gæster til eventet. Kampagnerne skal ligeledes udbrede mest muligt af det indhold (dialogmaterialer) der produceres, sådan at forståelsen for det mangfoldige arbejde på bedrifterne og opbakningen til produkterne fremmes, både på selve dagen, men også resten af året.
- Evaluering af den samlede indsats

Effekter:

- At generere velvilje og opbakning til produktion af - og forbrug af mælk og mejeriprodukter i Danmark, ved at præsentere mælkeproduktionen og mejerierne i Danmark som nogle af de mest innovative og mest bæredygtige i verden. Og vise at grøn omstilling godt kan harmonere med et fortsat robust fødevarerhverv- hvor Danmark er et foregangsland.

54. Landbrug & Fødevarer: Dyrevelfærdsmærkekampagne - mejeri i fokus (forbruger, branche, detail og foodservice)

Formålet er at skabe forandringer i holdninger og handlinger ved at fremme dyrevelfærd og øge købspræferencen for mejeriprodukter mærket med det statslige dyrevelfærdsmærke. Dette skal opnås gennem en kampagneindsats, der fokuserer på outdoor og sociale medier som Instagram og Facebook, TV2Play og detailhandlens platforme samt Landbrug & Fødevarers platforme. Kampagnen vil også involvere andre kategorier som okse og kalv, gris og kylling og supplere Fødevarerstyrelsens informationsaktiviteter om det statslige mærke. I 2026 vil indsatsen desuden inkludere foodservice, hvor de største private aktører og branchen efterspørger dyrevelfærd, som en del af argumenterne for mejeriets plads i måltidet. I et forsat udfordret marked med meget højt prispres, Private Label og discount er det vigtigt at bevare og drive værdiskabelse i mejeri herunder dyrevelfærd. Dyrevelfærd, økologi og lokalt produceret er motivations-faktorer for danske forbrugere (jf. L&F analyse, MaxDiff 2025). L&F kampagnen hjælper salget af dyrevelfærdsmærket med kommerciel fokus på lokalt produceret mejeriprodukter, værdiskabelse og fastholdelse af listninger. L&F har en etableret en styrkeposition på tværs af indkøb, marketing og CSR, og har dermed et bredere sigte end den enkelte virksomhed – og kan dermed kommunikere mejeri produceret med Bedre Dyrevelfærd til beslutningstagere i danske detailkæder og professionelle aktører i Foodservice. Det er i de senere år lykkedes at sikre kommunikation og aktivering i hele værdikæden, og

dermed synlighed for danske forbrugere, når de handler i kategorien. I 2025 var kendskabet til mærket blandt målgruppen (25-65-årige) på 73%, og kampagnen styrkede købs-graden hos 61% af målgruppen (øget fra 55% i 2024) (jf. Fødevarestyrelsen, YouGov 12 maj 2025, LF Kantar juni 2024). Forventningen er lignende gode resultater i 2026. Kampagnen har til formål at påvirke forbrugernes indkøbskriterier og skabe en købspræference for mejeriprodukter med det statslige dyrevelfærds-mærke. Hele den danske detailbranche og producenter støtter Hjerteordningen, men kampagnen er nødvendig for at fastholde engagementet.

55. Landbrug & Fødevarer: Udvikling af afsætning mejeriprodukter til salgskanaler

Formålet med projektet er at udvikle og øge afsætningen af mejeriprodukter til det danske marked med særlig fokus på salgskanaler og primært dagligvarehandel med supermarkeder/hypermarkeder, discount og private ostephandlere. Salgskanalerne er afgørende for tilgængeligheden af mejeriprodukter. Hvis mejeriprodukterne ikke er til stede på hylderne, eller forbrugere ikke præsenteres for produkterne på shoppermissionen og motiveres eller inspireres til køb, kan gennemførelse af kampagneaktiviteter være formålsløse. I et forsat udfordret marked med meget højt prispres, Private Label og discount er det vigtigt at bevare og drive værdiskabelse i mejerikategorien. Dyrevelfærd, økologi, smag og lokalt produceret er motivationsfaktorer for danske forbrugere (jf. L&F analyse, MaxDiff 2025). Derfor er forsat udvikling af detailhandel som salgskanal vigtig for udvikling af potentialet for afsætning af mejeriprodukter. En udvikling som skal tilpasses nye trends og ændringer i forbrugeradfærd. Aktiviteterne i projektet omhandler indsamling af shopperdata, bearbejdelse og deling af ny viden om salgskanaler og forbrugeradfærd i forhold til mejeriprodukter. Formidling af viden og indsigter til branchen foregår på seminarer, branchemøder, online kommunikation, break outs målrettet mejerisektoren, som skal tilskynde salgskanaler til at optimere og udnytte potentiale for udvikling af afsætningen af mejeriprodukter.

56. Landbrug & Fødevarer: Sammen mod Salmonella Dublin

I projektet *udvikles og demonstreres et nyt koncept* for bekæmpelse af Salmonella Dublin (SD) ud fra et princip om lokal forankring, fællesskab og koordinering for at sikre langvarig effekt af smittebekæmpelsen. Formålet er at øge andelen af kvægbesætninger, som er fri for SD for derved at opnå en højere produktivitet, bedre velfærd, lavere antibiotikaforbrug samt en bedre økonomi i den enkelte bedrift.

Aktiviteter:

- Der etableres projektområder, hvor både smittede og ikke-smittede besætninger involveres
- I hvert område engageres 2 fagpersoner som tovholdere - en faglig koordinator (dyrlæge) og en administrativ koordinator (rådgiver) - som tilsammen får ansvaret for at lede den lokale indsats i samråd med den overordnede projektledelse.
- Tovholderne uddannes og opdateres gennem projektet - både fagligt vedr SD og i relation til forandringsledelse på bedrifterne.
- Der udvikles differentieret lærings- og informationsmateriale, som stilles til rådighed for tovholdere, rådgivere, landmænd, medarbejdere og samarbejdspartnere for at øge indsigtene i smittebekæmpelse og understøtte forholdsregler mod smittespredning hos alle relevante aktører lokalt.
- Der afholdes fællesmøder for alle kvæglandmænd i området.
- Der udvikles digitale monitoreringsværktøjer og nyhedsbreve og der informeres om status, deles faglig information og faciliteres erfaringsudveksling om praktiske smittebekæmpelsestiltag, der kan bidrage til at finde løsninger til smittebekæmpelse på den enkelte besætning i en praktisk hverdag.

Effekter:

I hvert af disse områder forventes det at:

- 75 % af besætningerne i SD-niveau 2, som deltager i projektet, i løbet af 2 år vil befinde sig i niveau 1
- Kalvedødelighed (0-180 dage) og antibiotikaforbrug (ADD) til kalve falder.

57. Landbrug & Fødevarer: DANISH Transportstandard - Kvæg - Smittebeskyttelse ved eksport af kvæg

Projektets formål er at sikre et højt veterinært stade i Danmark, ved at undgå introduktion af smittomme kvægsygdomme fra udlandet i forbindelse med dyretransporter, der kommer til Danmark for at eksportere danske kreaturer til øvrige EU-lande og 3. lande.

Arbejdet med smittebeskyttelse i projektet vil ske gennem kontrol af vognvask samt efterfølgende desinfektion af kreaturtransportvogne, der kører ind i Danmark. Der gøres brug af eksterne firmaer til vask og desinfektion af transportere, it-udvikling og administration samt til kvalitetssikring af standarden. Som en del af projektet sørges der også for, at landmænd kan tjekke vaskecertifikater på de lastbiler, der kommer for at afhente dyr på deres bedrift, via hjemmesiden tjekvogn.dk eller via SMS-service.

Indsatsen gennemføres i samarbejde med Landbrug & Fødevarer, Sektor for Gris. Der er udarbejdet en fælles standard (DANISH Transportstandard - DTS), der stiller krav om vask og desinfektion af dyretransportbiler, der kommer fra udlandet. Dette projekt omfatter indsatsen vedrørende kontrol og desinfektion af transportbiler til kvæg samt en proportional del af de generelle administrative omkostninger til drift, udvikling og vedligeholdelse af DTS. Projektet er med til at sikre danske kvægbesætninger mod smitte via dyretransportbiler fra udlandet. Projektet bidrager til indsatsområdet "Forebyggelse, overvågning og bekæmpelse af kvægsygdomme" i Mælkeafgiftsfondens strategi, med henblik på at fremme "Fødevarer sikkerhed og sundhedsstatus i sektoren".

58. Danmarks Tekniske Universitet: Samme dags patogen reduktion: Udnyttelse af sekvensering og AI til direkte fænotypisk forudsigtelse (DirectPred)

Dette projekt har til formål at revolutionere fødevarer sikkerhedspraksis ved at kombinere direkte sekventering og kunstig intelligens (AI) for at skabe et værktøj kaldet 'DirectPred'. I øjeblikket er fødevarer sikkerhedsprocesser afhængige af konventionelle mikrobiologiske metoder, herunder dyrkningsmetoden, som er tidskrævende (mindst et par dage) og mangler evnen til at skelne mellem bakteriestammer. Baseret på succesen med vores tidligere projekt, LisPred, viste vi potentialet ved at kombinere helgenomsekventering fra rent bakterieisolat og maskinlæring inden for fødevarer sikkerhed. Ikke desto mindre forhindrer dyrkning og oprensning af bakterier stadig yderligere brug af et AI-værktøj i fødevarer industrien. Således er en oprensningsfri arbejdsgang den eneste måde at forkorte behandlingstiden under samme-dag-tilgangen.

DirectPred vil udnytte kraften i direkte sekventering og AI til at give hurtig og præcis detektion og karakterisering af patogener, hvilket gør det muligt for risikostyringsmedarbejdere i fødevarer industrien at træffe bedre informerede beslutninger. Ved at forbedre patogenkontrol og risikostyring vil dette værktøj forbedre fødevarer sikkerheden, hvilket vil gavne både store virksomheder og små og mellemstore virksomheder (SMV'er) i den danske fødevarer industri. Projektet vil bidrage til folkesundhed, økonomisk vækst og global konkurrenceevne.

59. Danmarks Tekniske Universitet: Metodik til at spore og løse mikrobielle problemer på mejerier.

Formål: At udvikle en diagnostisk metodik, der gør det muligt for industrien hurtigt at identificere, opdage og detektere mikrobielle problemer. Aktiviteter: Projektet består af 3 trin, der kombinerer omics metoder, fænotypisk information og mikrobiel genetik til at fastslå: 1) HVEM er der? 2) HVEM er årsagen til problemet? og 3) HVORDAN kan de ansvarlige mikroorganismer påvises via en molekylær metode (PCR), så rettidige løsninger kan implementeres? Metodens brugbarhed vil blive demonstreret ved at løse to relevante mikrobielle problemer; fordærv af UHTmælk pga. af varmeresistente mikrobielle enzymer og produktionen af nitrit i mælkekoncentrater og pulver. Effekter: Værdi for mejerierne - Metodik til tidligt at spore og løse mikrobielle problemer.

60. Danmarks Tekniske Universitet: Biotilgængelighed for mejeri-og planteprodukter

Formål: At undersøge, hvorledes biotilgængeligheden for udvalgte vitaminer og mineraler er afhængig af fødevarer matricen med fokus på forskelle mellem mejeriprodukter og plantebaserede alternativer samt at undersøge effekten af vitamin K-former (vitamerer) på udvikling af aterosklerose (åreforkalkning).

Aktiviteter: Desværre findes der i dag ikke konsensus om en billigere standardiseret procedure for undersøgelse af biotilgængeligheden, så for at levere valide data om biotilgængelighed vil vi i dette projekt evaluere, hvorvidt en *in vitro* model giver samme estimat for biotilgængelighed som *in vivo* modeller for ovennævnte vitaminer og mineraler. En *in vivo* model vil også indgå i undersøgelse af

betydningen af fedme på biotilgængeligheden, samt i undersøgelse af effekten af K-vitaminer på udviklingen af aterosklerose.

Effekter: Værdi for mejerierne - Viden om biotilgængelighed af vitamin K (særligt fokus), B₁₂- og B₂-vitamin, calcium, fosfor, zink og jern i fermenterede mejeriprodukter vs. plantebaserede fermenterede produkter, samt deres indflydelse på udvikling af åreforkalkning.

61. Innovationscenter for Økologisk Landbrug: Styring af afgræsning ud fra kendt biomasse

Formålet er at øge andelen af græs fra afgræsning i økologiske og konventionelle malkekøers foderration. Dette opnås gennem effektiv afgræsning, der imødekommer forventede fremtidige velfærdskrav, udnytter en potentiel reducerende effekt på metanudledning fra vommen og forbedrer den enkelte bedrifts produktionsøkonomi.

Projektets aktiviteter er at afprøve og implementere en metode til måling af biomasse på arealer, som indgår i afgræsningssystemet. Markedet for måleudstyr afsøges, og den eller de mest lovende metoder testes i praksis på malkekvægbedrifter. Det beskrives, hvordan målingerne kan integreres i kvægbrugernes eksisterende styringsværktøjer. Der gennemføres praksisforsøg på 2-4 malkekvægbedrifter, hvor målingerne anvendes til at øge køernes græsoptag især midt og sidst på sæsonen, hvor græsoptagelsen typisk falder. På baggrund af praksisforsøgene udvikles en model for, hvordan måling af biomasse kan implementeres i managementrutinerne på forskellige typer af bedrifter. Aktiviteterne udføres i tæt samarbejde med eksperter i græs og målemetoder fra SEGES Innovation P/S.

Den forventede effekt af projektet er, at 15-40% af mælkeproducenter med køer på græs (alle økologiske og nogle konventionelle) vil øge græsoptaget pr. ko, og at flere konventionelle mælkeproducenter vil vælge at lade køerne komme på græs og få succes med det.

62. Innovationscenter for Økologisk Landbrug: Effekten af afgræsning på metanudledning i malkekvægproduktion. METGRAZ

Projektets formål er at undersøge forskellige fysiologiske og adfærdsmæssige aspekter relateret til metanudledning fra græssende malkekøer, såsom vomfermentering, mikrobiel proteinsyntese, fordøjelse og ædeadfærd. Med henblik på at sikre data om den reelle metanudledning fra græssende malkekvæg i Danmark. Projektet er inddelt i 5 arbejdsplaner: Hovedaktiviteterne for ICOEL ligger i AP1, AP2, AP4 og AP5. Mens SEGES Innovation er ansvarlig for aktiviteterne i AP3. AP 1 omhandler projektstyring. I AP 2 gennemføres standardiserede afgræsningsforsøg på Kvægbrugets Forsøgscenter. I AP3 måles metanudledningen fra græssende malkekøer. I AP 4 vil ICOEL være ansvarlig for implementering af resultaterne i klimaværktøjet. AP5 omhandler formidling og netværk. Innovationscenter for Økologisk Landbrug har aktiviteter med ansvar for projektledelse, implementering af data i klimaværktøj og formidling til rådgivere, landmænd og øvrige interessenter.

63. Innovationscenter for Økologisk Landbrug: GrassRotate - Designing multispecies grassland leys for optimised soil carbon sequestration and efficient nutrient cycles in crop rotations

Formålet er at udvikle og demonstrere græsblandinger med mange arter af græs, bælgeplanter og urter til økologiske malkekvægbedrifter. Græsblandingerne skal øge markernes biodiversitet, kulstofindlejring og næringsstoffudnyttelse samtidig med, at udbytniveau og foderkvalitet lever op til kravene for en bedrift med højtydende malkekøer.

Der etableres fem forskellige urterige græsblandinger hos fire økologiske mælkeproducenter, og der registreres udvikling i botanisk sammensætning og foderværdi, når arealerne anvendes til henholdsvis afgræsning og slæt. Der gennemføres desuden et studie af malkekøers præferencer for forskellige græsser, bælgeplanter og urter i renbestand for at sikre smagbarheden af fremtidens artsrige græsblandinger. Der afholdes møder med markvandring, hvor de nye græsblandinger demonstreres, og der udarbejdes anbefalinger for dyrkning og management af artsrige græsblandinger til landmænd og rådgivere.

Den forventede effekt er, at de nye artsrige blandinger vil hæve græsudbyttet med 5% på grund af lavere ukrudtstryk og bedre jordfrugtbarhed og udbyttet af den efterfølgende korn- eller majsaggrøde med ca. 10%.

64. Mejeribrugets ForskningsFond: Projektledelse og koordinering samt information

Formål: Med udgangspunkt i mejeriernes behov tager Mejeribrugets ForskningsFond (MFF) initiativ til og koordinerer strategisk fælles mejeriforskning i et tæt samspil mellem mejeriindustrien, følge-

industrien, universiteterne og hospitalerne. Forskningsresultaterne formidles bredt til dansk mejeribrug.

Aktiviteter: MFF-aktiviteterne omfatter de samarbejdsprojekter med videninstitutioner, som der er ansøgt om medfinansiering til fra Mælkeafgiftsfonden for 2026, herunder for såvel løbende som nye projekter med opstart i 2026. Projektaktiviteterne foregår overordnet i fire kronologiske "arbejdspakker" i et af bestyrelsen fastlagt årshjul: 1. MFF-idegenerering via MFF-call og projektformulering.

2. MFF-faglig vurdering af interessetilkendegivelser.

3. MFF-projektledelse og faglig koordinering mellem mejerier, universiteter og hospitaler.

4. MFF-formidling af forskningsresultater, herunder til mejerierne og offentligheden bredt.

Effekter: Projekterne bidrager fortsat til at skabe rammen for den efterfølgende forskningsbaserede innovation, der finder sted i danske mejerivirksomheder. Formidling af resultaterne er med til at styrke mejeribrugets image og samfundsmæssige position. Endelig styrkes de fødevidenskabelige uddannelser, herunder mejeri- og fødevidengeingeniører.

65. Food Organisation of Denmark: Kål & Ko

Formålet med projektet er at blive ved med at formidle velsmag i sunde grønne måltider med mejeriprodukter samt det mælkebrug, som udvikler sig i samfundet i takt med øget fokus på bæredygtighed og gennemsigtighed. Formidlingen er til danske forbrugere og skal bidrage til dansk mælkeproduktions 'license to produce' og mejeriprodukternes mangfoldige tilstedeværelse i fremtidens grønne køkken.

Aktiviteterne i Kål og Ko 2026 er involverende aktiviteter på 3 af Danmarks store madformidlingsfestivaler: Den 1. aktivitet er 8 smage-nørde-indslag med mejeriprodukter i sammenhæng med relaterede udstillere på Madens Folkemøde. Den 2. aktivitet er 2 community-dinners med 300-400 gæster på Copenhagen Cooking, hvor mejerier, lokale aktører, gode kokke og en opsigtsvækkende location er med til at skabe et særligt formidlingsmiljø. Den 3. aktivitet er 8 scene- og formidlingsindslag vedr. Mejeri- og mælkeproduktion på Food Festival samt en børne/forældre relax formidlings location. Til alle aktiviteter inddrages og aktiveres en bred del af dansk mejeri- og mælkeproduktion via mejerier, organisationer, forskere, politikere, eksperter, samfund og aktiviteterne kædes sammen med andre produktionsgrene, for at give perspektiv og mening – det kunne være gartnerier eller producenter af lokal hedvin. Til alle aktiviteter knyttes kommunikation, social medie arbejde og pressearbejde, så de mange involverede og smukke formidlingssituationer bliver bragt ud til mange flere danske borgere.

Vores primære effekt er at vi vedligeholder og fastholder mejeri- og mælkebrugets position i dansk madkultur og kulturlandskab. Sekundært skaber vi sammenhold og udveksling på alternative platforme for mejeri- og mælkebruget og skaber markedsføringssituationer for både produkter og primærproduktion i naturlige, mad-interesserende, hyggelige og hjemlige miljøer. Vi bidrager til at køen og alle dens produkter omtales og formidles, så borgere og beslutningstagere bekræftes i, at kvæg og mejeri bestemt har en plads i den grønne omstilling.

66. Madkulturen

Med op mod 136 millioner måltider årligt til 680.000 børn og unge, rummer skolemad i Danmark et enormt potentiale – ikke blot som ernæringsindsats, men som katalysator for madkulturel dannelse og distributionskanal for sunde, danske fødevarer, herunder mejeriprodukter. Skolen kan dermed spille en central rolle i at videreføre og forankre en sund madkultur i fremtidens generationer – med positive effekter for sundhed, fællesskab og bæredygtighed. I regi af et nyetableret partnerskab for udvikling af skolemadskultur vil Madkulturen samle nogle af landets fagligt stærkeste og mest praksiserfarne måltidspædagogiske kræfter til en fælles indsats. Partnerkredsen består af Madkulturen, Meyers Madhus, Kost og Ernæringsforbundet og Arla Fonden. Skolemad i overensstemmelse med kostrådene kan langt mere, end at mætte. Skolemad kan bidrage til børns trivsel, læring og sundhed. Nu og på sigt. Det sker dog ikke alene ved at tilbyde børnene skolemad i tråd med kostrådene. Det kræver måltidspædagogiske rammer og udvikling af en måltidskultur på skolerne, der styrker børnenes viden om maden, lyst og mod til at spise samt gode, fælles pædagogiske måltider.

Formålet med nærværende projekt "Skolemadskultur i Danmark" er at give partnerskabet luft under vingerne i forhold til at understøtte Det Nationale Skolemadforsøg med en målrettet måltidspæda-

gogisk indsats til skolernes pædagogiske og/eller køkkenfaglige personale. Og samtidig at bringe grundskolens måltidspædagogiske rammer fagligt og politisk fokus. Projektet forventes at danne grundlag for en national politisk beslutning om udrulning af skolemad. Dette forudsætter, at forsøgsordningen viser positiv modtagelse blandt skolerne af konkrete implementeringsinitiativer, herunder pædagogisk forankring i skolens dagligdag. Udbredelsen dækker i første omgang 191 skoler, men erfaringerne forventes at danne grundlag for national udrulning, hvis forsøgsordningen dokumenterer positiv effekt.